

Dankbetuiging

Getroffen waren we door de vele belangstelling, die we mochten ondervinden bij de begrafenis van onze mannen op Zaterdag 10 Novmber. Kameraden van verschillende groeperingen getuigden door het gesproken woord op „Westerveld” van hun eerbied voor de gevallen.

Honderden stille getuigen in de Aula, en nog meerderen langs de weg, die de stoet volgden. Hoeveel kameraden waren er bij, die vroeger bij de partij behoorden, waarvoor deze 10 kameraden hun leven lieten en we dachten: zou het mogelijk zijn om deze dag te beschouwen als een dag, die binding kan brengen tussen de revolutionaire krachten, die, om welke reden dan ook, zijn afgedwaald?

We vragen hen zich te herinneren de taaiheid en de moed, waarmee we volhielden ons werk te doen, soms nachten achtereen, als het nodig bleek.

We vragen hun: kun je het verantwoorden, dat je ter zijde blijft staan. De maar kleine groep van de R.S.A.P. verdiende in de illegaliteit haar strepen, in dienst van de arbeidersbeweging. Wij doen nu een beroep op allen om met ons te komen tot de vorming van een sterke formatie in de geest van onze dode makers.

Wij, de tien vrouwen, brengen ieder onze dank voor de enorme belangstelling, een bijzonder dankwoord aan het comité, dat alles zoo waardig en piëteitvol regelde.

Voor de 10 vrouwen,

MIEN SN.

VERGADERINGEN

V.S.V. Amsterdam-Zuid: Woensdag 28 Nov. Gebouw Westeinde 3. Aanvang half acht. Onderwerp: De lessen der Russische Revolutie.

V.S.V. Amsterdam-Oost: Zondag 25 Nov. Gebouw „Achilles”, Minahassastraat hoek Celebessastraat. Aanvang 10 uur. Onderwerp: De lessen der Russische revolutie.

V.S.V. Amsterdam-West. Donderdag 29 November. Ledenvergadering, Lodewijk Boissotstraat 18 II. Aanvang 8 uur. Discussie-avond.

V.S.V. Haarlem: Woensdag 28 Nov. Gebouw Nijverheid, Janstraat. Aanvang half acht.

Zaanse Huisvrouwenbond. Openbare Vergadering, Donderdag 29 Nov. Gebouw Rijkstraat 4. Aanvang 8 uur. Spr.: Mevr. Burgerjon.

Onderwerp: Wat wil de Huisvrouwenbond?

SPARTACUS-lezers te Zutphen. Houdt de ochtend van Zondag 2 December vrij voor V.S.V.-vergadering. Plaats, aanvang en onderwerp worden nader bekend gemaakt.

PALESTINA

De kranten, ook de „socialistische”, publiceren de laatste tijd voortdurend artikelen over Palestina. En het is ongetwijfeld een goed ding om het spel, dat het Britse imperium daar speelt, te laten zien voor wat het is: verdeel en heers! Maar de conclusies, waartoe al die schrijvers komen, heeft niets met socialisme te maken. Daarom willen wij kort en klaar nog eens vaststellen: voor de arbeidersklasse bestaat er geen Jodenvraagstuk. De heersers van welke soort ook, hebben altijd gebruik gemaakt van minderheden om de geesten van de mensen te verwarren. Ze spelen hun vreselijk spel met negers, met Arabieren, met Chinezen, met Indonesiërs, met „Joden”. Een menselijk probleem is echter niet het verschil in uiterlijkheden, in algemene gewoonten en gebruiken, in huidskleur, enz. Er zullen door de ontzettende nood, moreel en finantieel, ongetwijfeld velen zich gedreven voelen naar een land, waar ze niet vervolgd worden vanwege hun ras, maar het gevolg is, dat ze zich juist bijeen laten drijven, in schijn een apart volk gaan vormen en zich afscheiden van de grote menselijke gemeenschap. En dat „aparte volk” is evenzeer in twee grote groepen verdeeld: arbeiders en ondernemers!

De niet-Joodse arbeiders hebben er geen enkel belang bij, dat hun Joodse klassegoten naar Palestina gaan. Zij hebben maar één belang: tezamen met hun gelijken in sociaal opzicht te strijden, samen met hun klassegoten van welk ras ook. In eendracht alleen ligt hun kracht, en door eenheid van denken en optreden van Joodse, Protestantse, Katholieke proletariërs, kunnen slechts de vreselijke gevolgen van fascistische of „democratische” heerschappij uit de wereld worden geholpen.

Een klassebewust arbeider weigert mee te doen aan het spel van de imperialistische machten. Palestina is voor hem geen probleem. Er is maar één vraagstuk, dat hem principieel bezighoudt: hoe komt zijn klasse aan de macht. Hij erkent daarbij geen Christ of Jood, of Neger of Chinees of Indonesiër: hij erkent daarbij alleen zijn klassegenooot!

Tussen Rogge en Dinkel

(Vervolg van pag. 7)

Wanneer er een moment komt dat strijd geboden is, men geheel aan het strijden is ontwend. Ten tweede, en dit geldt vooral nu, houdt het vastleggen van lonen middels een C.A.O. het gevaar in, dat deze lonen op een gegeven moment blijken in het geheel niet aangepast te zijn aan het inmiddels sterk gestegen levensonderhoud. Onze slotconclusie is dus deze, dat alles er op gezet moet worden, indien de textiel-fabrikanten nog langer vasthouden aan hun uitbuitingsmethoden, om in de textielcentra Enschede, Eindhoven en Tilburg te komen tot één massale actie van alle textielarbeiders, waarbij als voornaamste eisen naar voren moeten komen:

behoorlijke vacantieregeling van minstens 14 dagen; pensioenregeling voor de oude, afgewerkte arbeiders; invoering van een glijdende loonschaal, met behoorlijke garantielonen. Eerst dan zal er sprake zijn van een verbetering in de positie der textielslaven van Nederland.

(Ongecorrigeerd)

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur:
TJEERD WOODSTRA
Adm.: Uitgeverij „De Vlam”, Amsterdam

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Adres red. en adm. Utrechtsestraat 44
Postgiteo 168797 ten name van
Uitgeverij „De Vlam” — Amsterdam

„Allons, enfants de la patrie, Le jour de gloire est arrivé”

„Voorwaarts, kinderen van het vaderland, de dag der glorie is aangebroken”

Het lied der burgerlijke Franse revolutie, de „Marseillaise”, sedert meer dan 150 jaar het volkslied van Frankrijk, heeft een taai leven. Het overleefde de eerste republiek, het keizerrijk van Napoleon Bonaparte, de kortstondige restauratie na de val van Napoleon, den burgerkoning Lodewijk Philippe, de tweede republiek, die er in 1848, het Europees machine-storm-jaar op volgde, het tweede keizerrijk onder Napoleon III, de derde republiek, en eindelijk de staat Pétain. De geboorte van de vierde republiek wordt nu begeleid door haar meeslepende rythme.

Toen Rouget de Lisle in 1792 dit lied dichtte, bereikte de revolutie van het Franse burgerdom tegen de feodale privileges en hun monarchistisch symbool, den absoluut, d.w.z. ongehinderd door parlementaire bemoeiing, regerende koning, haar hoogtepunt. In hetzelfde jaar werd de republiek afgekondigd, in het jaar daaropvolgend stierf Lodewijk de zestiende onder zijn burgernaam Lodewijk Capet door de guillotine. De republiek van „vrije, gelijke en broederlijke” burgers van de klasse der manufactuur-bezitters, der handelaars, van de boeren en beroepsambtenaren, van de intelligentsia, was op het Europees vasteland de eerste schrede tot de overname der politieke macht door het kapitaal als beheersende factor der warenproductie en van het gehele maatschappelijke leven. In taaië strijd met de methoden en grondslagen van het middeleeuws-feodale leven, van zijn productiewijze en sociale organisatie, had het kapitaal alle sleutelposities der goederenproductie veroverd. Het had de tegenstelling tussen de maatschappelijke productiekraacht en de productie-voorwaarden zo verdiept, dat de sociaal-economische nederlaag van het feodale absolutisme ook de politieke ineenstorting van de oude structuur onvermijdelijk tot gevolg hebben moest. De massa der bevolking, de zonen en dochters van het land, al naar afkomst geroepen als officieren en soldaten van de maatschappelijke veroveringsveldtocht, de „jeunesse doree”, de „gouden jeugd” van de bezittende klasse en de jeugd van de bezitloze klasse, de onteigende handwerkers en boeren, volgden de tricolore (driekleur) der revolutie en de klanken der „Marseillaise”. Zij keerde haar wapens tegen de heilige Alliance, die het Russische, Pruisische en Oostenrijkse absolutisme gesloten had, en tegen Engeland, dat reeds 140 jaar eerder zijn burgerlijke revolutie had gehad. Ondanks keizerrijk en restauratie, na de val van Napoleon, ondanks alle uiterlijke wisseling in de politieke wetgeving, bleef de macht van het kapitaalbezit, bleef de vrijheid, de arbeidskracht der bezitlozen te onderwerpen aan de gedwongen wet van de uitbuiting, onaangetaast. De arbeiders-

klasse, zelf een product der kapitalistische organisatie van de warenproductie, bevocht op de barricaden van de burgerlijke revolutie en in de veldtochten van het Franse imperialisme de vrijmaking der kapitalistische productie van de boeien van het feodale systeem en de „rechten van de mens”; in „vrijheid” uit te buiten en uitgebuit te worden. De burgerlijke revolutie schiep de moderne staat van „vrije en gelijke” burgers, vrij om ander arbeidskracht te kopen, vrij om eigen arbeidskracht te verkopen. Gelijk voor de wet, die niet meer berust op het onderscheid tussen vrijen en slaven, maar op dat tussen kapitaalbezit en „vrije” bezitloosheid. Allen waren kinderen van het vaderland, de dag van de glorie, van de vrije uitbuiting, was gekomen. De staat, die deze vrijheid beschermt, was ontstaan.

De „Marseillaise”, het lied der burgerlijke vrijheid van het ongeremd kapitaalbezit en zijn aanwending, heeft de wereld veroverd, ook al eindigden de veldtochten van Napoleon bij Waterloo en al hadden de volkslieders van andere landen een andere tekst en een andere melodie, minder meeslepend dan het lied van Rouget de Lisle. Haar grootste triomf was, dat de jonge sociaal-democratische beweging haar wil tot verovering van de staat in een lied uitdrukte, dat de wijs heeft van de „klassieke” marseillaise, de hymne der burgerlijke revolutie. Hierin is meer te zien dan de begrijpelijke voorliefde voor de muzikale vorm. De zogenaamde „arbeiders-marseillaise” symboliseert treffend de parlementaire periode der arbeidersbeweging, de strijd met de stemballetten om deelneming in de staat en zijn „verovering” vóór de arbeiders, dóór hun partij. De partij, in „vrije concurrentie” met andere partijen, ziet in de staat de onvermijdelijke organisatie van het maatschappelijk leven, de „eeuwige vorm”, aan welke administratie men deelnemen en die men tenslotte overnemen moet. Hier lagen de doelstellingen der sociaal-democratische beweging. Hier lagen echter tegelijkertijd haar diepste tegenstrijdigheden. Want de arbeidersklasse, (evenals de uitbuiting, waaraan zij onderworpen is) ontwikkelde vanaf haar geboortuur haar internationale verbondenheid als haar wezenlijk kenmerk. Het internationalisme der proletariërs, dit beheersend element van hun sociale positie, begon tot het bewustzijn door te dringen en naar politieke uitdrukking te zoeken. De strijd, die zo in de hoofden ontstaat, wordt gesymboliseerd in het naast-elkaar bestaan der „Marseillaise” en der „Internationale”.

Wij schrijven 1945. Het kapitalisme van onze tijd ziet er anders uit dan dat van voor hon-

derd jaar. Zijn uiterlijke verandering in de technische werktuigen, waarvan het zich bedient, de vermaatschappelijking van de arbeidskracht, ondergeschikt aan de centrale macht van het niet meer persoonlijk bezit van de kapitalen, in de menigvuldige vormen van trusts en kartels en steeds meer in de vorm van het staatsbedrijf, de opheffing van de vrije arbeidsmarkt, de totale organisatie van de uitbuiting in de staat en zijn organen, deze ontwikkeling en niet de militaire nederlaag in de Zomer van 1940, bewerkstelligde het einde van de 3e republiek.

Zeker, ook de oorlog, de totale oorlog, is in de eerste plaats een typische element van dit proces, de oorlog, die de structuur der kapitalistische productiewijze verandert, die deze ontwikkeling geweldig versneld heeft en die tegelijkertijd zelf een gevolg van deze verandering is. Maar de oorlog was maar één factor, niet de enige. De staat Pétain, die volgde op de nederlaag, was geen onderbreking der „Franse” ontwikkeling, hij was een tussenperiode, waarin de „Marseillaise” de muzikale begeleiding was van de Duitse versie van het totaal aan-de-staat-brengen van het maatschappelijk leven in Frankrijk. Pétain verried het systeem niet. Hetzelfde systeem beheerste de oorlogspartijen. Pétain verried de ene concurrent aan de andere. En hierop staat de doodstraf.

In dezelfde tijd verdween de „Internationale” als Russisch volkslied. Velen heeft dit verschrikte en teleurgesteld. In werkelijkheid gebeurde het te recht. De nieuwe Russische „Marseillaise” documenteert in dat deel van de wereld de ontwikkeling van de klassenstrijd in de periode van het neo-fascisme, dat zichzelf „democratisch” en „socialistisch” noemt. „Alle beschikking aan de staat” is de inhoud der klasse-dictatuur van de bezitters in alle landen der aarde.

Om te kunnen regeren moet in dit opzicht eensgezindheid bestaan. De Gaulle heeft dit van het begin af juist gezien. De verkiezingen voor de Nationale Vergadering mochten slechts dit resultaat hebben, hoe ook de kiezers stemden en uit welke oorzaken ook miljoenen arbeiders „communistisch” of „socialistisch” hun stem uitbrachten. De nieuwe „Marseillaise” moeten zij allen zingen, „alle beschikking aan de staat”. De „communisten” niet nationaal? Het protest van Maurice Thorez tegen deze „beschuldiging” was niet nodig om ons ervan te overtuigen, dat de C.P.F. (Franse „comm.” partij) nationaal was, dat zij door nationalisering alle macht aan de staat wil geven, zelfs moet geven, wil ze zelf leven. Maurice Thorez en drie van zijn partijgenoten zijn Franse ministers geworden. Als begeleiding van de Gaulle stonden ze op de 11e November onder de driekleur bij het graf van den „onbekenden soldaat” en luisterden naar de tonen van de „Marseillaise” die de „kinderen van het vaderland” oproept tot de „glorie” van hun onmacht en hun heldendood.

Binnen zes maanden moet de Franse Nationale Vergadering een nieuwe grondwet uit-
(Vervolg op pagina 3, 3e kolom)

Opdat Men Wete

De dagbladpers berichtte, dat de Ind. Soc. Dem. Partij een manifest gepubliceerd heeft, waarin zij haar standpunt t.o.v. het Indonesisch vraagstuk bepaalt. Tot de ondertekenaars behoort ook Jac. de Kadt.

Hieruit blijkt dus, dat De Kadt zijn politieke activiteit, die hij in 1940 bij zijn vertrek naar Indonesië heeft moeten onderbreken, heeft hervat.

Velen onzer lezers zullen zich De Kadt nog wel herinneren. Bij de scheuring in de S.D.A.P. in 1931, trad hij met den heer P. J. Schmidt e.a. (die inmiddels „personalistisch socialist” geworden is) uit die partij en stichtte de O.S.P. Dit geschiedde, omdat de in die tijd zeer fel agerende linkervleugel der S.D.A.P. meende, dat zij niet voldoende gelegenheid kreeg van de besturende instanties, om haar ideeën onder de partijleden op juiste wijze te propageren.

In 1934, toen de heilzame zegeningen van de reactie, uitgevoerd door de regering-Colijn, hun invloed deden gelden, en in Amsterdam de arbeidersbevolking in daadwerkelijk verzet kwam, werd De Kadt tot enige maanden gevangenisstraf veroordeeld. Na zijn ontslag uit de gevangenis, bleek zijn revolutionair temperament een gevoelige knauw te hebben gekregen. Kort nadien draaide hij de O.S.P. de rug toe en stichtte met Sal Tas, — van wien wij onlangs in onze krant een sterk staaltje van intelligentie afdrukten —, de Nieuwe Kern, een tijdschrift, dat op het standpunt stond, dat het socialisme volledig vernieuwd moest worden, maar dat dit alleen kon geschieden door de intelligentia uit de socialistische beweging. Uit de aard der zaak was De Kadt de primus van deze intelligentia.

Enige jaren later brak de oorlog uit en De Kadt vertrok naar Indië. Het is ons niet bekend, of hij in Indië in handen is gevallen der Japanners dan wel, dat hij ondergedoken is geweest. Wat wij wel weten is, dat hij het standpunt van de Nieuwe Kern losgelaten heeft en nu een Nieuwste Kern is begonnen. Uit zijn ondertekening van het manifest der Indische S.D.A.P. mogen wij n.l. aannemen, dat hij opnieuw bij de moederkerk gearriveerd is. Zijn beweegredenen daartoe zijn ons helaas nog niet bekend. Wij achten het echter absoluut noodzakelijk onze lezers te

herinneren aan enkele uitspraken, die hij gedaan heeft in zijn boek „Van Tsarisme tot Stalinisme”, verschenen in 1935. Onder de titel „Opdat men wete” schrijft hij aan het slot van dit boek als een soort van samenvatting, het volgende (zie pag. 564/5):

„De andere nederlaag, de nederlaag van het reformistische socialisme wordt in dit boek niet besproken. Ze wordt als vaststaand aanvaard. Het is hier niet mogelijk aan te tonen — wat Luxemburg en Lenin en Trotsky en Sternberg met kracht van argumenten gedaan hebben — dat het reformisme slechts een beschimmeld restant van een hopeloos verouderde en door de werkelijke ontwikkeling gelogenstraft conceptie van het socialisme is, en dat het dus daarom de absoluut zekere nederlaag betekent.

Het reformisme blijft reeds halverwege de eerste etappe, de weg naar de verovering van de macht, staan en mist dan iedere werfkracht, kan niet meer verder komen, gaat over tot onthinding, wordt teruggedreven en uit elkaar gedreven.

Wij kunnen dus noch de weg van het reformisme, noch de weg van het bolsjewisme gaan.

Wij moeten een nieuwe weg zoeken, geleid door de ervaringen, die we uit de nederlagen van het reformisme en bolsjewisme hebben verkregen.

Wie niet leren kan uit de nederlagen, is voor immer verloren.

Het oude „bewuste” socialisme is nog slechts een ruïne.

Het bezingen van de schoonheden der ruïnes, het verheerlijken van glorieerijke tradities laten we aan die levende doden over, die alleen nog maar goed zijn om hun doden te begraven.”

(Vet van ons. — Red. S.)

Waar wij verwachtten, dat hij na zijn repatriëring een leidende rol zal gaan spelen in de S.D.A.P., menen wij niet te veel te eisen, indien hij ons t.z.t. volledige opheldering geven zal van deze, zijn voorlopig nieuwste creatie. Wij menen, dat hij zo’n openbare belijdenis aan het Nederlandse proletariaat zedelijk verplicht is. Opdat wij weten!

Verwilderde Jeugd

„Het Parool” van 17 Nov. wijdt een beschouwing aan de noodtoestand, waarin de jeugd op het ogenblik verkeert. Daarbij gaat het om vele kinderen van ongehuwde moeders, die hier of daar zijn ondergebracht en daar soms langzaam doodgehongerd worden, om wezen, om verwaarloosden en om criminelen. In getallen: 16000 N.S.B.-kinderen, 4000 Joodse, 10.000 onder de hoede van Maatschappelijk Hulpbetoon en 20.000 criminele gevallen. Onder de criminele gevallen vinden we diefstal, met of zonder inbraak, zakkenrollen, chantage. Wat acht „Het Parool” noodzakelijk hier tegen te doen? We vinden nog geen concrete voorstellen. Alleen wordt gezegd, dat het zeer snel tot een doeltreffende organisatie van de jeugdzorg moet komen, wil de achterstand enigszins ingehaald kunnen worden. Verder verwacht het blad veel van het optreden van de politie en de organisaties voor kinderbescherming, opvoeding in gestichten en dergelijke.

Vraagt men naar de oorzaken, dan ziet „Het Parool” in de ontbindende werkingen van de oorlog hier de drijvende kracht. Vandaar, dat gezegd wordt, dat criminaliteit en verwaarlozing zeker weer afnemen, als er weer voldoende levensmiddelen en kleren zijn en als de woningtoestanden verbeteren. Inderdaad heeft de criminaliteit dan ook vooral betrekking op het zich verschaffen van allerlei dingen, die normalerwijze niet te krijgen zijn. En dit geldt ook voor de handelsgeest, die zich zo welig schijnt te ontwikkelen bij de H.B.S.- en Handelsschoolscolieren en de jongens van de Ambachtsholen. Of, zoals „Het Parool” zegt: „De kinderen doen als de volwassenen”. We zouden ook kunnen zeggen: „Ze zijn wat vroeg rijp, om het grote spel van de maatschappelijke corruptie mee te spelen”.

Het verschijnsel van verwaarloosde en verwilderde jeugd is het laatste jaar telkens opnieuw in de hele pers gesignaleerd en steeds wordt er op gewezen, dat daarin verandering moet komen. En hoewel ook wij ongetwijfeld van mening zijn, dat dit veranderen moet, komt toch telkens een gevoel van wrevelf bij ons op, als we dergelijke stukken lezen. Dat komt, doordat we de wil tot werkelijke opheffing van de jeugdverwaarlozing bij deze schrijvers niet ernstig nemen.

Reeds vóór de oorlog werd de hele jeugd ernstig verwaarloosd. De bezittende klasse heeft zich nooit om het lot van de jeugd bekommerd. Ook toen was er sprake van een tekort aan alles, aan materiële en geestelijke voeding. De jeugd groeide op, tot ze geschikt was, om aan de machine te staan, eenvoudige administratieve werkzaamheden te verrichten, of het land te bebouwen. De voeding en de opvoeding was de taak van de ouders, waarvan in Nederland vóór de oorlog enige miljoenen op de rand van de honger leefden en bij wie zelfzucht de natuurlijke afweer tegen de maatschappelijke verpaupering was. Wat denken deze ethische schrijvers wel? Dachten ze dat deze mensen van liefde voor staat en maatschappij vervuld zijn, zodat ze er naar hunkeren, die oude rommel weer op te knappen? En dachten ze, dat de kinderen van zedelijke normen voor het „algemeen belang” vervuld zijn? Nóch de ouders, nóch de kinderen hebben van dat algemene belang ooit wat gemerkt. Ze hebben in het praktische leven alleen ervaren, dat er kleine lagen van de bevolking waren, die in verkwisting leefden, dat bredere lagen zich vrij behoorlijk door het leven konden slaan en dat miljoenen gebrek leden aan het aller-nodigste. Waar was toen de zorg, dat de jeugd niet verwaarloosde?

Die zorg was er niet, omdat het voor de bezittende klasse niet nodig was. Zolang de massa's alleen maar verkommen en niets doen of niets zeggen, is het hun wel. De huidige bezittende klasse is de meest meedogenloze en zelfzuchtige klasse, die ooit in de geschiedenis der mensheid heeft bestaan. Gedurende de bezettingsjaren spraken we met iemand uit het geldbeleggende „publiek”. En de man sprak zijn zorg er over uit, dat er vele terroristengroepen waren, die overvallen pleegden en politieke moorden uitvoerden. Hij vond dat wel is waar prachtig, maar hij meende, dat deze mensen toch eigenlijk voor de toekomst ontworpen waren en ook later voor een overval of een moord niet zouden terugdeinzen. En daarmee werd dan toch maar de orde bedreigd. Hij meende daarom, dat die mensen maar zo gauw mogelijk naar Indië afgeschoven moesten worden. En toen we hem spraken over vroegere verwaarlozing, had hij van zo iets nog nooit gehoord, of er iets van gemerkt. Hij merkte het pas, toen hij er zelf last van dreigde te krijgen.

Wat er op het ogenblik gebeurt, om de verwilderde van de jeugd te beteugelen, zal dan ook weinig effect sorteren. Men wil met de knoet regeren. Pak ze op, die het voorbeeld van moord en diefstal der bezittende klasse nu voor eigen rekening willen volgen. De politie houdt razzia's op hen, waarbij zich het verschijnsel voordoet, dat het publiek zich altijd tegen de politie richt. Geen wonder. De bezittende klasse kent de politie als handhaver en beschermer van haar bezittingen en het handhaven van de orde, wanneer de uitbuiting verstoord dreigt te worden. De arbeidende bevolking kent de politie niet als een helper in nood, doch alleen als onderdrukker. En daarbij heeft de politie in de laatste jaren veel geleerd. Van de fascistische bedoelen we. Bij de laatste razzia's in Rotterdam op de zwarte handel heeft de politie een hele wijk afgezet, zodat er geen muis meer in of uit kon. Dat hebben ze van de nazi's afgekeken, ze hebben het van de grootmeesters der terreur geleerd. En de werkende bevolking weet heel goed, dat dergelijke kleine expeditie slechts vooroefeningen zijn, om deze terreur op haar toe te passen, wanneer de bezittende klasse dat nodig acht. Daarom is de politie door de werkende bevolking nu niet bepaald bemind.

Er was en is verwaarlozing van de jeugd. En dat de bezittende klasse nu alarm slaat, komt alleen, doordat ze van de vergaande verwaarlozing zelf last begint te krijgen. De praktijk heeft geleerd, dat de jeugd in eigen vuil kan omkomen, als zij er maar geen last van heeft. Daarom zijn de tranen van de pers slechts krokodillentranen, of glycerinetranen, om te spreken in de taal van de moderne techniek. Was het echt gevoeld, dan zou de leuze van de bezittende klasse niet zijn: „Eerst kanonnen, dan boter”, wat het leidende beginsel van de Nederlandse bourgeoisie en van haar pers is, maar dan zou in de eerste plaats de jeugd verzorgd worden. Wat natuurlijk niemand van haar verwachten zal.

Wat er nu precies met die 50.000 hulpbehoevende en verwilderde zal gebeuren, weten we nog niet. Men wijst in de pers echter voortdurend op de „heropvoeding”, op het opnieuw inprenten van de oude zedelijke normen van maatschappelijk samenleven. Gehoorzaamheid aan staat, wet en gezag. Stijpte gehoorzaamheid aan de bevelen van hogerhand. Eerbied voor de gezagsdragers. Wat natuurlijk nooit kan lukken. Want werkelijke eerbied steunt op ontzag en bewondering en deze „heropvoeding” kan het nooit verder brengen dan ontzag. Deze heropvoe-

ding is niet de opvoeding tot werkelijk bewuste persoonlijkheden, die zelfstandig hun oordelen vormen en werkelijke kennis over hun eigen maatschappelijk samenleven kunnen opdoen.

We weten echter wel, welke plannen de gezagsdragers nu hebben met de nog niet verwilderde jeugd. De staat gaat zich met de organisatie der jeugd bemoeien. En ook dat spreekt vanzelf. Want wanneer men in de staat tot de geleide economie wil overgaan, tot „planmatige productie”, dan is het niet voldoende de dode productiemiddelen te organiseren. Dan moet ook een „planmatige leiding van de mensen” volgen. Daarbij gaat het er niet om, de mensen zelf geheel te veranderen, ze te vervullen van een nieuw zelfbewustzijn, dat op een herziening van oude waarheden berust, maar daarbij gaat het alleen er om, de jeugd organisatorisch samen te vatten en een uiterlijke verandering tot stand te brengen, om alleen als geheel „op juiste wijze” te doen reageren op de maatregelen van de gezagsdragers. Het middelpunt van de Nederlandse Jeugtopvoeding onder regeringszorg draait om de versterking van het nationale bewustzijn, de verdediging van de „nationale” waarden en de „nationale” cultuur, om het beginsel, dat we als broeders en zusters van eenzelfde huis moeten samenwerken, ongeacht, of de een daarin kapitalist is en de ander niet. Met een werkelijke opvoeding van de jeugd heeft dat natuurlijk niets te maken. Het is het gelijkshakelen van de geesten op bepaalde punten, om de massa te kunnen „hanteren”. Daarom voert deze soort bemoeiing met de jeugd alleen tot geestelijke ontmaning, maar niet tot nieuwe, zelfbewuste mensen.

BRAVO!

„Bij een betoging te Balikpapan voor een vrij Indonesië, werden leden van de Australische bezettingsmacht onder de demonstranten opgemerkt. In Pontianak en Bandjermassin zijn de Australische troepen vervangen door Nederlanders.”

(De Waarheid, 22 Nov.)

Het „socialisme” marcheert

Prof. Laski, de voorzitter der Engelse Labour Party zgt o.m. „Dat het gebruik van Engelse en Brits-Indische troepen in Indo-China en op Java om de „vrije volken van deze landen te onderdrukken”, niet gerechtvaardigd was. Zij hadden, aldus Laski, niet gevochten om Nederland te bevrijden opdat het den bankiers in Amsterdam zou zijn toegestaan het uitbuiten van het Javaanse volk voort te zetten. De noodzaak de orde te herstellen is een versleten sjiibolet, waaronder meer misdaden zijn begaan dan onder welk ander ook. Het is des te erger, omdat deze misdaden begaan zijn met de instructies van een socialistische regering en niet onder een door de conservatieven beheerste coalitie-regering”, aldus Het Parool van 15 Nov.

Nog een bericht dat de onweerstaanbare opmars van het „Socialisme” duidelijk demonstreert? „Maandag heeft de Joodse Brigade van het Britse Rijnleger een hongerstaking gehouden als protest tegen Bevin's houding inzake Palestina” (Het Parool, 20 Nov.)

Herinnert ge U nog, lezer, hoe geweldig verheugd de Nederlandse pers was met de éclatante overwinning van de Labour Party, bij de laatst gehouden verkiezingen? Of de gebombardeerde Indonesiërs, alsmede de duizenden joden, die nog steeds in concentratiekampen „leven”, deze overwinning ook zo waarderen zullen, menen wij te moeten betwijfelen. Maar dat een dergelijk „Socialisme” in feite niet veel onder doet voor het inmiddels „verslagen” Nationaal-Socialisme, behoeft NIET betwijfeld te worden.

WE LEVEN VRIJ...

De lichting, die in Mei 1946 onder de wapenen moet komen, zal na opleiding gebruikt worden voor de dienst in Indonesië, melden de kranten van 24 Nov. Hebben we nu nog altijd een Grondwet, nu we weer een koningin, ministers enz. enz. hebben? En heeft die Grondwet dat niet verboden? Of... Onzin, wie denkt nog aan de democratie, de bevrijding, de grondwet en „recht”? Indië moet „bevrijd” worden van de... Indonesiërs en onze arbeidersjongens zullen het zaakje moeten opknappen. Bastia! Recht is recht.

EENHEID! onder of tegen het kapitaal

Het kapitaal wil óók een eenheidsvakbond.

Er is een tijd geweest, dat de ongeorganiseerde arbeider het ideaal was van elke kapitalistische ondernemer. Die tijd is voorgoed voorbij, zoals de tijd van de op zichzelf staande, met alle andere kapitalisten concurrerende ondernemer voorbij is. Toen 't Duitse kapitaal de volstrekte en strakke diktatuur door het Nazi-regiem doorvoerde, maakte het niet een eind aan alle arbeidersorganisaties, maar integendeel, het voerde de eenheidsorganisatie der arbeiders door, het Duitse Arbeiders Front. En bij de bezetting van Nederland, trachtte het niet de vakorganisaties hier te vernietigen, maar het nam ze over en verenigde ze tot het N.A.F. Toen tijdens de oorlog de vertegenwoordigers van het Nederlandse kapitaal hun plannen opstelden en voor het herstel en de opbouw van de kapitaalsmacht een sterk staatsgezag eisten, dachten zij er niet aan, de arbeiders ongeorganiseerd te laten, maar spraken van een Eenheidsvakbond onder staatscontrole.

Elke kapitaalsgroep is er in deze tijd aan bezig, het hele maatschappelijke leven, dat binnen haar bereik ligt, centraal te organiseren. Het is haar levensbelang. Het moet als één geheel samenwerken voor het herstel, de opbouw en de machtsontplooiing van het kapitaal als geheel. Er gaat geen dag voorbij, of we zien de maatregelen, groot of klein, die daarvoor genomen worden. In de voortdurende felle strijd om het bestaan, die de kapitaalgroepen onderling met elkaar voeren, is een centraal en goed doorgevoerde organisatie van alle machtsmiddelen noodzakelijk.

Dat geldt niet alleen voor de materiële, de zogenaamde dode machtsmiddelen: de bedrijven, transport, banken, landbouw, fortificaties en wapens — dat geldt ook voor haar levende materiaal, de arbeiders. Die moeten niet alleen gedwongen worden tot werken, maar vooral tot gedisciplineerd werken. Het uitbuitingsproces moet ongestoord voortgaan, zonder horten en stoten. Strubbelingen en conflicten in het bedrijf zijn niet alleen nadelig en schadelijk, maar ook gevaarlijk. Zij kunnen de aanleiding en het begin zijn van zich plotseling uitbreidende verzetsacties der arbeiders; voorbeelden daarvan kent het kapitaal genoeg.

Dus is het nodig, dat het levende materiaal zo in het algemene raam van de kapitalistische maatschappij wordt georganiseerd, dat de rechten en plichten der arbeiders gelijkvormig worden vastgesteld, de grieven, eisen en verlangens, die onder hen leven en opkomen, langs de voorgeschreven hiërarchieke wegen worden kenbaar gemaakt en behandeld. Organisatie van het levende materiaal, dus eenheid der arbeiders onder het kapitaal, is dringend nodig.

We kunnen het vergelijken met het leger. Dat is ook een organisatie van het levende materiaal van het kapitaal, ook een eenheid door het kapitaal gemaakt. Een gedisciplineerde eenheid van het kapitaal, door de machtsmiddelen van het Reglement op de Krijgstucht, de kogel of de strop.

In die eenheid heeft de soldaat niet alleen de voorgeschreven plichten, maar hij heeft ook, door voorschriften vastgestelde, rechten. Ja zeker, hij heeft ook rechten: Eén kuch per dag, hele schoenen, zoveel dagen of uren verlof, soms half geld in tram of bioscoop, enz. Zulke dingen laat de kapitalistische klasse niet over aan het goedgeind denken van compagniescommandant of fourier, maar het stelt daarvoor zoveel mogelijk algemeen geldende regels vast. Anders zou de eenheid van het leger immers verbroken worden, de sluime-

rende tegenstelling tussen meerderen en minderen zou telkens in een openlijke strijd uitbarsten: Om de grootte van de kuch, om de lengte van het verlof, om de zolen onder de schoenen enz. Met alle gevaaren van munitie en opstand. En het leger zou, „in de ure des gevaars”, zoals onze vaderlandse redenaars het noemen, voor het kapitaal onbruikbaar, neen, misschien zelfs gevaarlijk zijn.

Wat nu de arbeiders betreft, de kapitalisten krijgen ons niet hun uitbuitersbedrijf binnen door middel van kogel en strop, maar door de ons allen welbekende hongerzweep: Wie niet werkt, of niet hard genoeg werkt, zal ook niet eten! Het is een zeer werkzaam middel en de kapitalisten zullen het dan ook altijd blijven gebruiken. Maar het voorkomt niet de strubbelingen en botsingen in het bedrijf, het voorkomt niet het losbarsten van de tegenstelling tussen kapitalisten en arbeiders in openlijke klassenstrijd.

En dat móet voorkomen worden. Het kapitalisme is in een periode gekomen, waarin de kapitaalgroepen voortdurend in oorlogstoestand zijn. De kapitaalgroepen moeten en willen elkaar, in een bedekt gevoerde of in een openlijke strijd, in „vrede” of door oorlog, verzwakken en vernietigen. Allen streven zij, en moeten zij streven, naar het monopolie, het alleenrecht van uitbuiting: **Wereldmacht!** Hetzij als grote zelfstandige kapitaalsmacht, hetzij, zoals het Nederlandse kapitaal, als kleine vazal.

Daarvoor moet niet alleen het militaire, maar ook het industriële leger als een eenheid worden georganiseerd en gedisciplineerd. Het Duitse kapitaal deed dat door dwang, door de arbeiders gedwongen te organiseren in het Duitse Arbeiders Front. In Nederland zijn wel elementen, die met plannen rondliepen en nog rondlopen, omtrent een soortgelijke, van staatswege dwingend voorgeschreven organisatie, maar in 't algemeen wil men dit doel op een soepeler manier bereiken. Langs de weg van de „erkenning”, anders gezegd, de onderwerping aan de voorgeschreven spelregels. Maar op welke manier ook, de arbeiders moeten worden verenigd in een organisatie, die hen geen gelegenheid geeft, zich door eigen strijd tegen het kapitaal te verzetten, een organisatie-apparaat, dat de algemene voorschriften omtrent uitbuiting en bedrijfsorde helpt doorvoeren en controleren. Als medewerker, dat betekent als onderdeel, van de centrale beschikkingsmacht van het kapitaal over de arbeiders.

Zomin de legerleiding kan toestaan, dat b.v. de menage-gelden der soldaten verdwijnen in de zak van de een of andere fourier, of dat een compagniescommandant op eigen houtje den soldaten slechte schoenen of minder verlof geeft, zomin kan het kapitaal toestaan, dat een of andere kapitalist de bedrijfsvrede in gevaar brengt, door de algemene uitbuitingsvoorschriften te overtreden, b.v. door aan de vastgestelde lonen, arbeidsvoorwaarden of vacantes te knabbelen of die op eigen houtje te verbeteren. Een eenheidsvakbond als medewerker van het gehele kapitaal heeft in die gevallen tot taak, „de belangen van het personeel te behartigen” zoals dat dan heet, en die zaak via een conferentie of desnoods voor de economische rechter of Rijksbemiddelaar, in orde te brengen.

Stakingen behoeven daarbij niet formeel verboden te zijn, maar moeten praktisch worden uitgeschakeld. De arbeiders mogen, als zij grieven en eisen hebben, niet meer een beroep doen op de solidariteit en het gevoel van „samenleving” van hun kameraden, maar zij moeten zich vervoegen aan de

No. zoveel van de vakbond, waarachter een ambtenaar zit, waarboven weer een hogere ambtenaar troont, enz. Zij moeten appelleren bij de eenheidsvakbond onder het kapitaal, bij de algemene ordepolitie van het kapitalistische bedrijfsleven.

Dit is, wat van de eerste dag af, het streven was van alle kapitalistische organen, regering, partijen, pers enz. Elke zelfstandige uiting van verzet en organisatie in de bedrijven, werd met alle macht onderdrukt. En datgene, wat als organisatie der arbeiders opkwam, werd bepraat, vermaand en gedrukt, om het in het gareel van deze kapitaalspolitiek te brengen. De eenheidsvakbeweging, die zich in zijn beste streven ontwikkelde als een poging der arbeiders om van onder op een strijdorganisatie van alle arbeiders in de bedrijven te vormen, werd niet alleen botweg bestreden, maar men probeerde ook, gebruik te maken van het nog niet begrip van grote delen der arbeidersklasse, om die nieuwe organisatie om te buigen tot een voor het kapitaal bruikbaar ding. Als zij maar de spelregels der kapitalistische orde erkende en in acht nam, kon zij evenals de andere vakbonden, „erkend” worden. De laatste poging is nu, deze van onder op ontstane organisatie, zo samen te smelten met het van bovenaf geleide N.V.V., dat daartuit een „bruikbaar” eenheidsorganisatie, een eenheid onder het kapitaal, te voorschijn komt.

Dit is de „soepele manier” van de Kupersens. En inplaats dat de voorlopige leiding van de E.V.C. deze manoeuvres van die kapitaal-handlangers aan de arbeiders duidelijk maakt, ertegen waarschuwt, hun het verschil tussen eenheid onder en eenheid tegen het Kapitaal duidelijk maakt, doet ze het omgekeerde. Zij stelt het voor, door haar onderhandelingen, door deze methode van bovenaf, alsof een verdere eenheid als strijdmacht van de arbeiders zelf, is te bereiken over de schijf van onderhandelingen met het N.V.V.-apparaat.

De Kupersens en hun kapitalistische opdrachtgevers speculeren op de onervarenheid, het onvoldoende begrip, de illusies en de vatbaarheid om bedrogen te worden, van grote delen der E.V.C.-arbeiders. Zij speculeren erop, en de E.V.C.-leiding helpt hen daarin metterdaad, dat de arbeiders geen onderscheid zullen zien tussen hun surrogaat-eenheid van bovenaf, hun eenheid onder het kapitaal, en de werkelijke eenheid van onderop, door de arbeiders zelf in de bedrijven, in de acties tegen het kapitaal gevormd.

ALLONS, ENFANTS

(Vervolg van pagina 1)

werken en aannemen. Deze opdracht heeft zij van de kiezers ontvangen. Terwijl zij zich kwijt van deze taak, volgt zij het voorbeeld van de nationale conventie der grote burgerlijke revolutie. Toen, evenals nu, moest de „volksvertegenwoordiging” het resultaat der machtsonthulling uitdrukken in de artikelen van een grondwet, achter welker formules van vrijheid en-gelijkheid zich de dwang tot de arbeid voor vreemd klassebelang slecht verbergt. En terwijl volksvertegenwoordigers onder leiding van de Gaulle deze formules zoeken, die de staat de totale beschikking over hun kiezers verzekert, gaat het aanschouwelijk onderricht der geschiedenis door.

In Indo-China en aan Rijn, in Afrika en Oostenrijk, overal waar de „Marseillaise” klinkt en de driekleur waait, is de werkelijkheid: dwang, uitgeoefend door arbeiders in uniform over arbeiders van een ander land, dwang tot dienst met wapens en gereedschappen voor de „glorie” der onderwerping aan de macht van het kapitaal.

De „Marseillaise” heeft een meeslepende melodie. Het is moeilijk, zich aan haar te onttrekken. Dat moeten wij leren en begrijpen.

OVER GEMEENSCHAPSGEVOEL

De huidige chaos van het maatschappelijk samenleven vindt haar oorzaak in de ongelijkmatige ontwikkeling van de maatschappij. De technische productiekrachten zijn enorm uitgebouwd, maar het geestelijk aanpassingsproces, om deze tot heil der mensheid te kunnen aanwenden, is daarbij achtergebleven. De geestelijke omvorming van de bevolkingen der wereld is daarom het grote vraagstuk van de komende tijd. En deze omvorming moet zich voltrekken in de richting van een groeiende gemeenschapszin en de ontwikkeling van een krachtiger persoonlijkheidsgevoel, om een gemeenschappelijk beheer van het maatschappelijk leven mogelijk te maken. Hier raken we dus aan de vraag, hoe de groeiende gemeenschapszin zich voltrekt, aan welke voorwaarden dit gebonden is. Voor de komende tijd is het een vraagstuk van de eerste rang. Daarom willen we er enige opmerkingen over maken, al kunnen we nu ook niet verder komen dan enige inleidende aantekeningen.

Het is bekend, dat er nog steeds geen eensgezinde opvatting bestaat over de vraag, of de mensen met een gemeenschapsgevoel geboren worden of niet. De bekende individueelpsycholoog Adler meent van wel, terwijl Charlotte Bühler en Jean Piaget menen, dat we als egoïsten ter wereld komen. In de lectuur vinden we gewoonlijk de opvatting, dat het inderdaad reeds bij de geboorte aanwezig is. We zouden het ontlenen aan onze dierlijke voorouders, die ook reeds in grotere of kleinere groepen geleefd moeten hebben, en als erfenis van de duizenden geslachten uit de grijze oudheid, die in een hecht stam- of hordeverband hun strijd tegen de natuur moesten voeren. Deze horden waren door een sterk gemeenschapsgevoel gebonden, al was het dan ook „de mechanische hordenmoraal“, zoals Dürkheim het noemt, of door een „kuddegeest“, zoals anderen het aanduiden.

De leden van zulk een horde waren in al hun doen en laten volkomen op elkaar aangewezen, zodat ieder handelen gemeenschappelijk handelen, alle vreugde en leed gemeenschappelijke vreugde en leed was. Feitelijk bestonden in zulke gemeenschappen nog geen afzonderlijke individuen. Dat blijkt bijv. hieruit, dat er nauwelijks een persoonlijke verantwoordelijkheid bestond. De hele horde was verantwoordelijk voor alle doen en laten van de afzonderlijke leden. Hier bestond alleen collectieve verantwoordelijkheid. Deze hechte hordegemeenschap berustte echter slechts op een „mechanische“ solidariteit, omdat ze zich niet als bewust proces voltrok, maar meer overeenkomst had met het gemeenschappelijk optreden van een troep buffels, olifanten of andere kuddedieren, dan met wat wij onder maatschappelijke solidariteit verstaan, waarin juist de persoonlijkheid een rol speelt.

De veronderstelling, dat de mensen een aangeboren gemeenschapsgevoel zouden bezitten, wordt, naar onze mening, door geen enkel feit gesteund. Hij is geen altruïst en geen egoïst, maar het lijkt ons, dat we alleen kunnen zeggen, dat het een gezelligheidsdier is, zoals bij vele diersoorten voorkomt. En, waar zowat iedereen er van overtuigd is, dat de rijke kleurschakering van de menselijke gevoelens gedurende het leven ontstaat, waarom zouden we dan voor gemeenschapsgevoel een uitzondering maken? Of men zou moeten zeggen, dat het reeds bij de geboorte aanwezig is en zich gedurende het

leven in de bekende rijkdom differentieert. Dan komen we echter op het aannemen van een gevoel als een apart „iets“, waartegen ernstige bezwaren zijn aan te voeren. Bovendien kennen we uit de literatuur enkele gevallen van mensen, die buiten de gemeenschap opgroeiden en die over niet de geringste gemeenschapsgevoelens beschikten. Zo bijv. Caspar Hauser, die tot z'n 16e jaar opgesloten geweest was en toen ontsnapte. Hij had geen ervaringen op kunnen doen en was, wat we „idiot“ noemen. Het is echter niet van belang, nu hier verder op in te gaan.

Wanneer we ons rekenschap willen geven van wat met gemeenschapsgevoel bedoeld wordt, moet ons in de eerste plaats duidelijk bewust zijn, dat de taal het ons biedt als een woord, een begrip, een taalsymbool. En dus gaat het er mee als met alle begrippen, dat we hier te doen hebben met een handige, korte samenvatting van ons denken over een hele reeks verschijnselen. Het is juist de kostelijke eigenschap van onze hersenwerkzaamheid, dat we een hele reeks van ervaringen in één taalsymbool, in één begrip kunnen vasthouden. Maar, zoals Prof. Zwambag zegt, hebben we „de onuitroeibare neiging, begrippen voor werkelijkheden te houden“, wat er in ons geval toe leidt, het gemeenschapsgevoel als een zelfstandig „iets“ op te vatten, dat hier of daar in een hoekje van onze hersenen zou huizen. In werkelijkheid is het woord gemeenschapsgevoel echter niet meer dan een VERZAMEL-NAAM (een koepelorganisatie zouden we tegenwoordig zeggen), om het verband van zeer uiteenlopende handelingen, gevoelens en gedachten aan te geven.

Houden we dit in het oog, dan kunnen we enige houvast krijgen op het ontstaan van gevoelens. Wie spreekt over de gevoelens, moet het in de eerste plaats hebben over de

ervaringen en handelingen. En daarbij moeten we denken aan het aanbrengen van vaste gewoonten, van spreken, denken, doen en laten, waarop reeds gewezen werd in onze aantekeningen over „De heerschappij van de doden over de levenden“. Het is het vormen van geestelijke mechanismen, zodat we snel kunnen handelen, zonder eerst een uitgebreid denkproces in te schakelen. Vandaar dat Titchener in zijn „Primer of Psychology“ zegt, dat de mens zich „wel is waar een denkend dier noemt, doch zelden denkt. Voor ons gaat het er nu echter om, dat niet alleen handelings- en denkschema's worden gevormd, maar dat daaraan meteen gevoelschema's gebonden zijn.

Laat ons als voorbeeld de opvoeding tot christelijke deugden nemen. Zodra een kind een paar woorden kan brabbelen, leert het de handjes vouwen en de gebedsformule opzeggen. Dat kind heeft daarbij natuurlijk niet de geringste religieuze gevoelens. Maar het wordt geprezen, als het kind het netjes doet en het wordt gelaakt, als het weerspanning is. En het duurt niet lang, of het kind krijgt daarbij verhalen te horen over hel en hemel en verdoemenis en over god, die alles ziet, de deugd beloont en het kwade straft. Bij het kind ontstaat nu angst, zowel voor de hemelse als voor de aardse bewoners. Maar even belangrijk is, dat het sociale waardering en goedkeuring ontdekt, als het gehoorzaam het voorgeschreven gareel volgt. Het vereiste handelings-mechanisme komt zo tot stand en naar de uiterlijke vorm is het dan één met het milieu. En de bijbehorende gevoelens komen ook wel. Want al mogen aanvankelijk de handelingen niet begeleid zijn van de gevoelens van ontzag, deemoed, eerbied, aanbidding en toewijding, in de loop van de jaren leert het deze gevoelens in het praktische leven kennen en het leert deze verbinden met de religieuze handelingen, doordat de ouderen ze daarmee verbinden. Alle woorden, die op de religie betrekking hebben, krijgen zodoende een gevoelslading, het worden gevoelswoorden. Zo ontstaat een vast schema van handelen en gevoel. Het handelingsmechanisme is tegelijk een gevoelsmechanisme. De handelingsgewoonte is meteen gevoelsgewoonte. Ze zijn onverbre-

kelijk verbonden. Deze weg van „inleven“ in z'n sociale milieu moet iedereen gaan, omdat hij niet buiten de sociale waardering van de groep kan, omdat hij anders het zwarte schaap in de groep is. Het milieu dwingt alle leden tot een overeenkomstig leven in denken, voelen, willen, weten en wensen.

Voor kerken, trouwens voor iedere samenghangende sociale groep, is het daarom van het grootste belang, zoveel mogelijk ceremonieel, dat zijn vaste handelingsschema's, in te voeren en telkens te herhalen. Want daarmee treden telkens de daarbij behorende gevoelens in werking, en worden ze versterkt. Van belang daarbij is, dat ook de bijbehorende woorden afzonderlijk een krachtige gevoelstoon krijgen. Zo wordt het begrijpelijk, dat de religieuze, die onwettelijk over zijn meer of minder geheiligde woorden hoort spreken „in z'n diepste gevoelens“ gekrenkt wordt.

Zeer zeker komen de religieuze gevoelens niet uitsluitend op rekening van de eerste opvoeding. Moge hier ook de eerste grondslag worden gelegd, uit de chaotische verwarring in de maatschappij worden ze telkens nieuw gevoed. 't Gevoel van eigen nietigheid en eigen onmacht tegenover het maatschappelijk gebeuren, het overgeleverd zijn aan de onbegrepen werkingen van de kapitalistische warenproductie, leveren telkens nieuwe bewijzen, dat „de mens wikt, maar god beschikt“.

We hebben hier de religieuze gevoelens als voorbeeld genomen, maar dit geldt evenzeer voor onze opvoeding tot maatschappelijke deugden, de omgangsvormen en de dagelijkse beleefdheids- en fatsoensgebruiken. Al deze dingen worden ons geleerd, of we kijken ze van anderen af. En daarbij worden bij de handelingen dezelfde gevoelens gekweekt, zoals die in het sociale milieu heersen. Ieder moet in z'n milieu ingroeien, omdat hij zich alleen niet kan handhaven. Wie zich goed kan aanpassen aan het omgangsritueel is een „geschikt“ mens en krijgt de lof van z'n omgeving. Wie er een ander gevoelsleven op na zou houden dan de grote meerderheid in het milieu, is gevoelloos of onbeschoft. Zo werkt de maatschappelijke goed- of afkeuring ge-

heel in de richting, dat het gevoelsleven van de jonge generatie zoveel mogelijk een copie van de oude is. Reeds Nietzsche zei: „Zijn gevoel volgen betekent zijn grootvader en grootmoeder en overgrootouders meer gehoorzamen dan de goden, die in ons zijn, ons verstand en onze ervaring.“ En wie zich niet van de gangbare omgangsvormen met de bijbehorende gevoelens weet te bedienen, wordt de uitgestotene, hij komt alleen te staan in het leven. Slechts weinigen kunnen deze eenzaamheid verdragen en dan kunnen dezen het alleen slechts, als ze over andere, machtige gevoelswaarden beschikken, die natuurlijk aan andere opvattingen, begrippen, voorstellingen, wensen gekoppeld zijn.

Geven we nu onze aandacht aan het „gemeenschapsgevoel“, dan zal ons blijken, dat het inderdaad een verzamelnaam is voor de meest verschillende handelingen met hun gevoelens, waarbij iedere soort zijn eigen aspect heeft. Het is ouderliefde, moederliefde, liefde tot de naaste; maar de dagelijkse omgangsvormen hebben evenzeer hun eigen gevoelens, evenals de maatschappelijke gebruiken. Tot deze gevoelens behoren tevens de liefde tot het vaderland, tot een kerk, een partij, de toewijding tot een vereniging tot behoud van natuurmonumenten of van kunstwerken. Het zijn allemaal verschijningen, waarin de mensen hun wederkerige afhankelijkheid en onderlinge binding uitdrukken en die we alle te zamen gemeenschapsgevoelens noemen. Zo wordt een grote gevoelsrijkdom in telkens andere handelingen vastgebonden. En al deze gevoelens ontstaan gedurende het leven, terwijl de taal ze samenbundelt in één begrip.

Wanneer we in de arbeidersbeweging spreken over de noodzaak van de groei van het gemeenschapsgevoel, dan hebben we daarbij echter zeer bepaalde schakeringen daarvan op het oog. Ze hebben betrekking op de bindingen van de klasse, van de partijen en vakverenigingen, op het gemeenschapsgevoel, dat zich in en door de klassenstrijd ontwikkelt. Al die kwesties moeten eens besproken worden. Maar daartoe was het onontbeerlijk, allereerst het karakter van de gevoelens nader te omlijnen.

WOORDEN VAN NOZELE (V)

minister, diplomaat) strooien niet zonder enige bedoeling, zo maar per ongeluk, met de waarheid om zich heen. Dat het de waarheid was, wil ik niet ontkennen; ik heb er verscheidene kranten op na gelezen, van allerlei richting, en hoewel de meesten het een nogal pijnlijke geschiedenis vinden, is er niet een bij, die de juistheid van Bevin's uitspraak in twijfel trekt.

Nu kan men het standpunt innemen, dat een goede H.O. de waarheid zoveel mogelijk dient te vermijden en zeker geen waarheden van dit soort over zichzelf moet zeggen. Dat is dan ook totnogtoe bijna altijd de praktijk geweest.

Maar in dat niet-de-waarheid-zeggen is de laatste tijd de klad gekomen. In Midden-Europa zijn, op bevel en onder verantwoordelijkheid van de Nazi-H.O.'s, een ontzettend aantal mensen van kant gemaakt. En nu een paar van die lui zich daarover verantwoorden moeten, komen ze volgens het oude recept, met het praatje: „Ik ben onschuldig aan die schurkenstreken!“ En ze worden door niemand geloofd. Zelfs de alleronnazistische L.O. laat zich dat niet wijsmaken. Ook in Indonesië zijn al een massa mensen van kant gemaakt, de berichten spreken van 40 tot 50.000, en het gaat nog steeds door. De

mensen letten erop, arbeiders spreken er op hun werk over, in verschillende landen braken stakingen uit om de aanvoer van troepen en wapens naar Indonesië te beletten en het regent bleefbaar protesten. Lagerhuisleden, die hun arbeiderskiezers te danken hebben voor hun zetel, zijn genooddaakt de zaak in de volksvertegenwoordiging ter sprake te brengen en Bevin moet zich min of meer verantwoorden.

Wat had hij nu moeten zeggen? Kon hij zeggen, in de trant van de Nazi-H.O.'s: Ik ben onschuldig aan die schurkenstreken? Dan had toch iedereen direct gedacht aan dat oude trucje „Es is nicht wahr!“ en iedereen had het tegendeel geloofd van wat hij zei. Bevin heeft in elk geval ingezien, dat dit niet ging. En hij vond iets, dat werkelijk veel beter uitwerking kon hebben. De mensen die hem beschuldigen van maar onnozelmweg de waarheid gezegd te hebben, hebben niet erg nauwkeurig gelezen. Ze doen het, alsof hij gezegd heeft: „Ik ben een schurk, maar er zijn er nog meer!“ Maar dat heeft hij helemaal niet gezegd.

Hij begon met verontwaardigd te zijn. Niet over de moorden in Indonesië, maar over de protesten tegen die moorden. Heel goede H.O., dus. En toen zei hij (en let wel op de

eerste twee woorden): „Wij, Engelsen, zijn niet de enige schurken in het stuk!“

Wij, Engelsen! Daarmee deed hij een beroep op het nationaal gevoel van al die Lagerhuisleden en vooral op dat van de Engelse arbeiders, die tegen de moorden protesten. Die protesten kwamen voort uit het klassegevoel en klassebesef van die arbeiders. En daartegen hanteerde Bevin nu het oude vertrouwde middel: Hij deed een beroep op hun nationalisme. Die Indonesiërs vechten tegen „ons“, tegen „onze“ troepen, tegen ons, Engelsen.

Neen, het was geen gewone onnozelheid, die Bevin zo deed spreken. Het was H.O., maar misschien een enigszins mislukte H.O. Zo'n woord als „schurk“ moet men niet lichtvaardig uitspreken, als het op jezelf kan terugslaan en de hele wereld meeluistert. Eigenlijk is het wel opmerkelijk, dat speciaal minister geworden socialisten soms zo ongelukkig kunnen zijn in hun woordenkeus. Dat was vroeger ook al zo met Noske, die voor het neerschieten van de Spartacus-arbeiders in Duitsland, zijn functie aanvaardde met de woorden: „Eén moet de bloeddond zijn!“ En nu Bevin weer met zijn „schurk“.

Zoiets kan toch, dunkt mij, alleen maar overkomen aan iemand die nog nieuw is in het H.O.-vak. Ik kan me tenminste niet voorstellen, dat een van onze Nederlandse Excellenties zich met zulke woorden zou vergalopperen.

TUSSEN REGGE EN DINDEL

Zoals we inmiddels uit de pers hebben kunnen vernemen, is aan het conflict bij de Deventer meelfabriek Neary en v. d. Lande een einde gekomen. In een stakersvergadering is met 52 tegen 43 stemmen besloten wederom aan het werk te gaan en dan het resultaat van de bemiddeling af te wachten. In feite dus een soortgelijke afloop als bij de staking der Rotterdamse havenarbeiders. Ook andere punten in het verloop van deze strijd, o.a. het meer dan ergerlijke arbeidersvijandige optreden van de drie koepelorganisaties, vertonen een zo treffende overeenkomst, dat het ons goed dunkt, ter voorlichting van de gehele Nederlandse arbeidersklasse, een en ander nog eens te recapitulieren.

Naar men zich kan herinneren, brak het conflict uit op 10 September j.l. nadat de fabriekscommissie vergeefs gepoogd had om door overleg met de directie tot een overeenkomst te komen. De directie werd in dit weigerachtige optreden gesteund, ja zelfs, is het eigenlijk zo, dat de directie tot deze weigerachtige houding kwam, door het optreden der drie koepelorganisaties. Zeker 90% der werkzame arbeiders was georganiseerd in de E.V.C. de koepel vormd slechts een onbetekenende minderheid. Niettemin wilden zij de lakens uitdelen, wilden zij de propaganda hebben van „en dat hebben wij nu voor de arbeiders lusten hen niet, gingen zij over tot een arbeidersvijandig optreden, zoals men het maar zelden mede maakt. Zij gingen volledig overstap naar het reactionaire kamp der groot-kapitalisten en voerden met hen een briefwisseling ten einde te trachten de staking om zeep te brengen. Hieronder laten wij als leerkrij voorbeeld afschriften van deze brieven volgen.

Brief 1 van de Ned. R.K. Fabrieksarbeidersbond „St. Willibrordus“, gericht aan de hoofdbesturen van de Ned. Ver. van Fabrieksarbeiders en de Ned. Bond van Chr. Fabrieks- en Transportarbeiders, gedateerd 7 Augustus 1945:

„Van onze afd. Deventer vernamen wij, dat het personeel van nevenvermelde onderneming (Noury en v. d. Lande) verschillende klachten en grieven heeft. Daar de fabriekscommissie niet met de directie tot overeenstemming is kunnen komen, roept zij thans de hulp der organisaties in. Onze afdeling maakt er ons op attent, dat 'een groot gedeelte van het personeel bij de E.V.B. is aangesloten en deze laatste heeft ons afdelingsbestuur om een bespreking verzocht, ten einde samen te werken. Naar aanleiding hiervan hebben wij een brief naar de directie der onderneming geschreven, waarvan afschrift hierbij gaat. Onze afdeling is geïnstrueerd.

Grootend, w.g. Fr. Brussel, Voorz.

Brief 2, afschrift van de aan v. d. Lande verzonden brief:

„In verband met de regeling van de arbeidsvoorwaarden van Uw onderneming, kwam ons ter ore, dat er kapers op de kust zijn in de vorm van de Eenheidsvakbeweging. Wij willen Uw directie er op attent maken, dat na overleg met de Stichting van Arbeid onzerzijds getracht wordt overal tot geregelde arbeidsvoorwaarden te komen, die dan in een collectieve arbeids-overeenkomst vastgelegd worden, hetwelk alleen door de drie bonafide richtingen in de Nederlandse vakbeweging kan geschieden. De E.V.B. is daartoe niet in staat, wijl zij, zoals de minister-president dit noemt, buiten de spelregels is geplaatst en geen rechtspersoonlijkheid bezit. Wij zullen het op hoge prijs stellen, wanneer Uw directie deze zaken met ons zou regelen. Gaarne zien wij Uw geëerde berichten in deze aangelegenheid tegemoet. Inmiddels,

Hoogachtend, w.g. Fr. Brussel.

Brief 3, afschrift van een aan de hoofdbesturen verzonden schrijven, gedateerd 5 September 1945:

„Nadat de heer v. d. Lande mij tevergeefs op kantoor had bezocht, ik was toen afwezig, heb ik j.l. Zaterdag even gelegenheid gehad naar Deventer te gaan en daar naar de wensen van den heer v. d. Lande te informeren. Dit was meer nog nodig, omdat het schrijven, hetwelk wij d.d. 7 Augustus hadden verzonden, op onverklaarbare wijze in handen van de E.V.B. was gekomen, althans een afschrift daarvan. Wij vermoeden een lek op een of ander kantoor te Deventer. In elk geval zullen wij de correspondentie nu aan het huisadres der heren zenden. In deze bespreking met de directie van de meelfabriek en van de E.C.I. heb ik er op gewezen, dat het gewenst zou zijn spoedig onderhandelingen te openen over het afsluiten van een C.A.O. In verband met de sterke E.V.B.-vertegenwoordiging (aan de meelfabriek is 90% E.V.B. georganiseerd) heb ik de directie te weten overtuigen, deze organisatie mede te delen, dat zij geen contact met haar (de E.V.B.) kan onderhouden en de directie het preference met de beproefde vroegere bonden te onderhandelen. Wij kunnen dus in zee.... Inmiddels,

Grootend, w.g. Fr. Brussel. (Vervolg op pag. 8)

De vijand staat in eigen land!

„Desondanks mogen wij zeggen, dat de ontwikkeling met de dag duidelijker blijkt te gaan in de richting van **redelijk overleg, en onderhandeling op voet van gelijkheid**. Men kan zich daarvoor slechts verheugen; voor ieder, die in staat en bereid is tot nuchter oordelen — wat overigens met menigeen niet het geval bleek —, moet het steeds duidelijker worden zijn, dat iedere andere weg slechts in de afgrond voeren kon. Voor de houding der regering, die dit tijdig ingzien en bereid bleek, de consequenties te trekken is **respect stellig op zijn plaats**; vooral wanneer men er bij bedenkt, hoe moeilijk men het haar gemaakt heeft; hoe er van zekere zijde aan haar is gerukt en getrokken om haar mee te sleuren in een even rampzalig als uitzichtloos avontuur van prestige-politiek, sabagelinkel en „gezagshandhaving”. **We kunnen met dankbaarheid vaststellen, dat de regering op het kritiekste-moment, dat zij nog beleefde, haar verantwoordelijkheid waard is gebleken.** En zo bestaat er op dit moment inderdaad reden voor de verwachting, dat wij de Indonesische crisis binnenkort zullen kunnen beschouwen als een „incident”....”

(Onderstreping van ons)

De schrijver van het artikel in „De Vlam” van 3 November, waaraan we bovenstaand citaat ontleen, de heer (H)ans (B)ovenkerk, had ons met zijn laatste alinea uit dit citaat, eigenlijk moeten vertellen, dat voor zeer velen, dit „incident” zelfs reeds opgelost is. Ik doel hier op de duizenden Indonesiërs, die — de inkt van de krant, waarin hij deze onzin liet afdrukken, kon nog niet droog geweest zijn — dit „incident” reeds met de dood moesten bekopen; dit dan vanwege de humane politiek onzer regering, een politiek van „redelijk overleg op voet van gelijkheid”, zoals H.B. het noemt.

Natuurlijk kunnen we niet verlangen, dat H.B. in de politieke wereld een paar dagen vooruitziet. Dat zou te veel geveerd zijn. Maar dat hij dan zijn kwasi geleerd betoog voor zich houde.

Dezelfde derde November verscheen er nog een artikel, t.w. in „De Waarheid”. Onder het hoofd „Nederlandse stap bij de Australische regering”, meldt dit dagblad het volgende:

„Naar ANP-Aneta verneemt, heeft onze gezant te Canberra, namens de Nederlandse regering „met de meeste nadruk” bezwaar gemaakt tegen het gebrek aan medewerking en hulp, dat ondanks verkregen toezegging, werd ondervonden van de zijde der Australische autoriteiten, bij ons streven om de moeilijkheden te overwinnen, ontstaan door de boycot onzer schepen en de staking van Indonesische bemanningen. Deze houding heeft o.m. ten gevolge gehad, dat Ned. schepen, beladen met relif goederen, niet kunnen uitvaren, waardoor tienduizenden uitgehongerde geïnterneerde krijgsgevangenen in Ned-Indië daarvan verstoken blijven. Anderzijds werd door het uitblijven van politiebescherming, aan stakende zeelieden volop gelegenheid gegeven werkwilligen te intimideren en zich te nestelen in bij de Ned-Indische regering in gebruik zijnde gebouwen en kampen.

De gezant heeft niet nagelaten er op te wijzen, dat deze gang van zaken, welke de Ned. regering met leedwezen en bezorgdheid gade slaat, het tegendeel van bevorderlijk is voor de goede verstandhouding tussen beide landen”.

Een ieder, die de gang van zaken in dit Indonesische „incident” gevolgd heeft, weet, dat de Australische havenarbeiders en zeelieden geweigerd hebben schepen te laden en

te bevaren, die manschappen en oorlogstuig inhielden, bestemd om met de Indonesiërs te gaan onderhandelen, „op voet van gelijkheid en redelijk overleg”, zoals H.B. dit noemt. Men neme goede nota van deze datums; beide 3 November 1945. Men neme er tevens goede nota van, dat onze regering bij de Australische regering geprotesteerd heeft, alleen maar, omdat er gestaakt werd. Een op zichzelf vreedzaam conflict. Men onthoude dit protest voor straks.

Op 5 November d.o.v., dus 2 dagen later, haalt „De Waarheid” een artikel aan uit de Londense „Times”, dat o.a. de volgende zinsede bevat:

„Of de Ned. regering is incapabel, of zij wenst het hele conflict zo spoedig mogelijk door de wapenen te beslissen. Of beide. De **vreindelijke uitdaging** voor haar optreden is, dat zij, evenals de meerderheid der Nederlanders, de feiten niet onder ogen wil zien. Men schijnt te leven in een wereld van „indiens”: indien de Britten eerder op Java waren gekomen, indien de Engelsen krachtiger waren opgetreden, indien zij Soekarno hadden gearresteerd.

Er is slechts één verstandige Ned. politiek mogelijk, en dat is, het volgen van een programma, dat brede kringen der Britse, Amerikaanse en Indonesische openbare mening als rechtvaardig en juist beschouwen, en zich daaraan te houden. Dit zou althans de morele positie van Nederland in de ogen der wereld versterken. De manoeuvres om enkele nationalistische leiders van de hoofdgroep los te maken, is gebaseerd op de verkeerde veronderstelling, dat men op dit ogenblik in de landen van Zuid-Oost Azië nog met personen en niet met bewegingen te doen zou hebben”.

Wij weten niet, of Hans Bovenkerk ons, en de redacteur van „De Waarheid”, alsmede de verslaggever der Londense „Times”, mensen acht, tot nuchter oordelen in staat”. Hoewel we dit, voorzover het ons aangaat, zeer betreuren zouden, — het is n.l. geen kleinigheid door een redactie-lid van „De Vlam” als „niet nuchter” beoordeeld te worden — menen wij toch, dat we het er maar op moeten wagen, ook ONS oordeel te geven. Welnu, wij voor ons, hebben niet het minste vertrouwen in de politiek onzer regering ten aanzien van Indonesië. Wij weten, dat het niet voeren van een nog scherper geweld-politiek jegens de inlandse bevolking alleen maar een gevolg is van onmacht. Wij, d.i. Nederland, hebben geen macht, geen weer-macht n.l., die ons toelaat machtspolitiek te voeren. Wij kunnen alleen maar desavoueren, eerst v. d. Plas, daarna Van Mook, om te laten uitkomen, H.B., dat wij, dat is onze regering, geen „prestige-politiek” voeren. Onze regering is er met alle mogelijke middelen op uit, de Droogstoppel, die H.B. in ditzelfde artikel ten tonele voert, niet te volgen, neen, vóór te gaan! Dat het haar daarbij aan „het” machtsmiddel ontbreekt, zal zij slechts node aanvaarden. Had zij die middelen ter beschikking, dat is leger, vloot en luchtmacht, dan waren er allang schepen naar toegestoomd. Dan hadden de bommenwerpers hun vernietigingsarbeid reeds lang verricht. Dan was de pacificatie — u weet wel, lezer, „op voet van gelijkheid en overleg” — misschien al een feit geweest. Nu „onze” regering zelf niet in staat is om te beschieten en te bombarderen, knappen de troepen van de collega's Attlee en Bevin dat op.

De bloedschuld van Soerabaja kleeft aan de handen zowel van het Labour-kabinet in Engeland als van onze eigen humanistische, personalistische, sociaal-democratische regeringsleden, stuk voor stuk. En kom nu niet aandragen, H.B., dat onze regering deze oor-

logsdaad van de Engelse weermacht niet wenst. Het gebeurt in overleg met en zonder protest van haar.

„De vijand staat rechts”, zet Bovenkerk boven zijn aangehaald artikel.

Inderdaad. Maar ook deze regering staat rechts.

En rechts staat ook, wie deze regering met allerlei strijkages „goed” praat.

De vijand staat in eigen land. En zijn rede-rijkende mooipraters idem.

ATOOMCURSUS

Toen ik op school leerde, dat Noach zijn ark bouwde, hoopte ik altijd in stilte, dat de mensen, die naar hem keken en hem bespotten, toch nog gauw een arkje zouden bouwen, om ook gered te worden van de zondvloed, waarvan ik zeker was, dat die de volgende week behandeld zou worden. Altijd weer was ik teleurgesteld, en voelde ik me een beetje schuldig, dat god al die mensen maar gewoon liet verdrinken. Ik beschuldigde die mensen van domheid en dacht, dat zo iets gelukkig niet meer kon. Misschien achte ik ook de god, waarin ik geloofde, niet meer tot zulk een wredeheid in staat.

Hoewel we geen ark kunnen bouwen tegen het „atoom-gevaar”, kreeg ik toch bijna een zelfde gewaarwording, toen ik een advertentie in „Het Vrije Volk” tegenkwam. Nu heb ik een geheime voorliefde voor advertenties. Ik lees de krant en bewaar ze als een soort clandestien dessert. Want een mens, die politiek op de hoogte wil zijn, wordt toch geacht het politieke gedeelte van een krant het meest te waarderen. De advertenties zijn voor onpolitieke mensen: „vraag en aanbod”, doodsberichten en huwelijks-advertenties.

Ik vind de advertenties vaak interessant en leerzaam. En, nou ja, ik sla ze nooit over.

Wat zegt u van zo'n advertentie:

„ATOMEN.... Een atoom-cursus voor iedereen. Wat zijn atomen en waartoe zijn ze te gebruiken? Vraagt vrijblijvend brochure over onze schriftelijke cursus. Instituut „Atoom”....”

En wat van de reclame voor een café: „Nieuwe Revue.... Lach-atomen”....

Er worden nog geen atoom-hoeden verkocht en de atoom-sigaren en sigaretten zijn nog toekomstmuziek, maar wij voorspellen een atomisering van de gebruiksartikelen in de naaste toekomst.

Duidt deze cynische reclame-makerij op een gebruikmaking van de domheid van de mensen? Van hun ongelof in de vernietigende kracht van dit „laatste woord van de nieuwe wapens”, zoals Attlee het uitdrukte. Wij geloven het niet. Iedereen is overtuigd van de uitwerking der atoombom, niet velen zijn zo dom te veronderstellen, dat de atoombom niet aangewend zal worden bij het uitbreken van een nieuwe oorlog, maar de mensen hebben genoeg van de dreiging en genoeg van de dood. Ze willen leven en ze bouwen zich een ark in hun eigen hoofd, waarin ze het dreigend gevaar ontluchten. „Na ons de zondvloed” en „laat ons proberen een beetje van het leven te genieten”.

Maar buiten hen om en over hun hoofden heen wordt het spel gespeeld, confereren ministers met elkaar en werken duizenden arbeiders iedere dag aan het vervaardigen van de nieuwe wapens, die macht en winst van het groot-kapitaal zullen verdedigen. Terwijl het publiek geniet van de „lach-atomen”, zegt Attlee:

„De atoombom is niet een vaag begrip, waaraan men onvoldoende aandacht kan besteden....”

Terwijl wij aan de kant staan, rijst de zondvloed hoger en zal als wij niet bijtijds onze krachten verenigen om hem te keren, boven onze hoofden gestegen zijn.

Zonder erkenning gaat het ook!

Geruime tijd geleden heeft de E.V.C. het college van rijksbemiddelaars een concept met voorstellen tot verbetering der lonen van het personeel, werkzaam in de binnenbeurvaart, aangeboden.

Het overgrote deel van deze arbeiders is georganiseerd in deze vakcentrale, men spreekt van 80%.

Zoals U weet, doet men van alle kanten grote moeite, om ons zo democratisch mogelijk op te voeden. Hebben we het goed, dan verstaat men onder democratie ook, dat het volk zijn eigen leiders kiezen mag. Tot zover huldigt onze overheid óók het principe der democratie. Daarmee is natuurlijk nog niet gezegd, dat zij, de overheid, deze door het volk op democratische wijze gekozen leiders ook zal erkennen. Dat is n.l. vers 2 van de leer der democraten. En aangezien vers 1 nog steeds niet ten volle verwezenlijkt is, kan de overheid nog niet met dit 2e vers beginnen.

In het onderhavige geval wil dit zeggen, dat de E.V.C., resp. de werkers in de binnenbeurvaart, gerust hun eigen vertrouwens-mannen mogen kiezen, maar dat de overheid dan weer het democratische recht heeft, deze voormannen niet te ontvangen. Niettegenstaande de E.V.C. reeds maanden bestaat en functionneert, is onze democratische overheid — waar drie rasechte democratisch-socialistische ministers in zitten — nog steeds niet tot erkenning dezer vakcentrale overgegaan.

We zouden het eigenlijk moeten vergelijken met een baby, die de moed had geboren te worden, maar hoewel baby op alle mogelijke manieren van haar bestaan blijf geeft, wordt ze maar niet ingeschreven in het bevolkings-register; die niet gewenste baby blijft derhalve verstoken van stamkaart, enz.

Waarom deze baby niet ingeschreven wordt, waarom de E.V.C. nog steeds niet als vakcentrale erkend is, dát is het geheim onzer

regering. Daar hebben gewone arbeiders niets mee te maken. Het is trouwens o.i. op zichzelf in het geheel niet van belang of de regering en alle andere overheidsinstanties deze vakcentrale al of niet erkennen. Ja, het komt ons voor, dat men deze vakcentrale veel beter als onwettig kind kan blijven beschouwen. Want gaat men haar erkennen, wel, dan zal zij zich ook aan de regels van het spel dienen te houden, zoals onze sportieve minister-president zich wel eens heeft uitgelaten. En die spelregels nu zijn zeer eenzijdig vastgesteld. Dit geschiedde n.l. zo hevig democratisch, dat de werkers, georganiseerd in de E.V.C., hier vanzelfsprekend niet in gekend werden.

Waarom deze vakcentrale om erkenning blijft zeuren, is ons niet duidelijk. Want in het onderhavige geval hebben de werkers, zonder erkend te zijn, na 2½ uur staken, weten te bereiken, dat de leiding der E.V.C. in 2½ maand niet voor elkaar heeft weten te krijgen. Na 2½ uur staken wisten zij te bereiken, dat de werkgevers schriftelijk toezegden, dat de geëiste loonsverhoging ingewilligd wordt, ongeacht de beslissing van het college van rijksbemiddelaars.

Déze overwinning hebben de werkers in hun zak. Wij doelen hier niet in de eerste plaats op de verkregen loonsverhoging, maar wel op het feit, dat zij door deze korte directe actie de regels van het spel wisten te forceren. Niet alleen, dat zij over de hoofden der rijksbemiddelaars heen deze verhoging wisten af te dwingen, tegelijk wisten zij te bewerkstelligen, dat ook de werkgevers tot negatie van dit reactionaire college overgingen. En achteraf blijkt dit beruchte college deze loonsverhoging en dus eveneens de negatie van werkgevers en werkgevers, goed te keuren!

Als symptoom van berichtgeving moeten wij nog constateren, dat „Het Parool” van 19 No-

vember boven de zakelijke mededeling van dit gebeuren, met vette letters vermeldt: „Rijksbemiddelaars genegeerd”. Geen enkel woorden, laat staan een woord van protest, tegen de zeer onheuse wijze, waarop dit college al maanden achtereenvolgend werkers in de binnenbeurvaart heeft genegeerd. Zo zoetjes aan begint de na-oorlogse dagbladpers zich bloot te geven en aan „Het Parool” is duidelijk te merken, niet alleen dat zij op de persen van de voormalige „Telegraaf” gedrukt wordt, maar ook dat haar redactie op dezelfde stoel zetelt. Een berichtgeving als in dit geval, had zonder meer in Holdert's lijfblad afgedrukt kunnen staan. Opletten en niet vergeten!

En toch beweegt zij zich. In aansluiting op het bovenstaande is het volgende bericht wel zeer verheugend („Het Parool”, 21 Nov.):

„Een en zestig Friese zuivelafdelingen van de Ned. Bond van arbeiders in het land-, tuinbouw en zuivelbedrijf hebben met bijna algemene stemmen besloten op 25 November a.s. het werk neer te leggen, indien niet voor deze datum in gunstige zin een beslissing is gevallen inzake de vaststelling der lonen ingaande 12 Mei j.l. en niet met ingang van 29 October j.l., zoals door het college van rijksbemiddelaars was bepaald.

Het is traditie, dat de lonen in het zuivelbedrijf worden herzien op 12 Mei”.

(Onderstreping van ons. Red. Sp.)

Dit betreft dus arbeiders, georganiseerd in ERKENDE moderne vakorganisaties! Deze organisaties, althans de leiders, hebben dus wel de regels van het spel aanvaard. Maar alle vakverenigingsbureaucratie ten spijt: de strijdwil der werkers verloochent zich hier niet.

Speciaal aan onze Friese kameraden en geestverwanten de taak, om dit dreigende conflict dat dus niet alleen gericht is tegen de werkgevers in het land-tuinbouw- en zuivelbedrijf, maar eveneens tegen het gehate college van rijksstakingsbrekers, met alle kracht te steunen.

WAT ONS OPVIEL

WIE ZAL DAT BETALEN?

De tweede wereldoorlog heeft de U.S.A. 290 miljard dollar gekost, dat is gemiddeld 25.000 gulden per gezin.

De Amerikaanse arbeiders zullen hard moeten voortmaken met afbetalen van dit sommetje, anders hebben zij en wij een grote kans, dat er een nieuwe oorlogsschuld bijkomt.

VERTROUWDE KLANKEN.

Reuter meldt, dat in Argentinië tarwe en mais als brandstof gestookt worden. Dat over de gehele wereld miljoenen-massa's kreperen van honger, behoeft voor het kapitaal geen beletsel te zijn.

Er is in dit geval ook weer niets nieuws onder de zon, het zijn oude, vertrouwde woorden, die wij nog van vóór de oorlog kennen.

POLITIEKE GEVANGENEN IN SPANJE.

De Engelse minister Bevin heeft in het Lagerhuis medegedeeld, dat in Spanje aan circa 10.000 politieke gevangenen amnestie zal worden verleend door Franco, voor daden, begaan vóór 1939. Bevin zeide tevens, dat hij niet wist, of dit voornemen reeds uitgevoerd werd.

Duidelijk is, dat het hier gaat om anti-fascistische gevangenen, die gearresteerd werden vóór het uitbreken van de oorlog. Iedereen begrijpt, dat de meesten reeds gearresteerd werden in of na de burgeroorlog.

Zij zitten dus van zes tot tien jaar in gevangenis of concentratiekamp. En niet zij alleen. Zij behoren tot de „uitverkorenen”, die voor amnestie in aanmerking komen. Hoeveel duizenden meer er als slachtoffers van het Franco-fascisme de lijdensweg gaan van de door het fascisme ten dode opgeschreven, weten we niet. We hebben het echter „aan het werk” gezien, het moeten honderdduizenden zijn. Laconiek staat er onder het bericht van Reuter: „Bevin zal echter verder op de toestand letten”.

Spanje behoort niet tot de overwonnen landen. Franco staat niet „terecht”, zijn regime was niet direct schadelijk voor het belang der geallieerde

mogendheden. En dus behoren de strijders tegen Franco tot een „toestand, waarop gelet wordt”. Dan gaan de heren in het Lagerhuis over tot de orde van de dag.

MODERNE DEMOCRATIE... EN HET RASSEN-VRAAGSTUK.

A.N.P. meldt, dat op de maritieme wereldconferentie in Kopenhagen voorgesteld werd, de neger-zeelieden niet op de conferentie toe te laten, omdat neger-zeelieden minder tractement krijgen dan blanken en omdat zij minder nodig zouden hebben. De vertegenwoordigers van de scheepseigenaren hebben hierover gestemd en het voorstel verworpen, nadat de Chinese en Indische scheepsbezitters het reeds bestreden hadden.

Het voorstel was gedaan door de afgevaardigden van Engeland, Portugal, België, Noorwegen en... NEDERLAND.

VERVLOEKT, WIE ER KWAAD VAN DENKT.

Generaal Eisenhower heeft zich uitgesproken voor de dienstplicht in Amerika van minstens een jaar, met de motivering, dat Amerika zich vandaag of morgen zou moeten kunnen verdedigen tegen „een staat”.

Wie herinnert zich nog „het tractaat van de eeuwige vrede”?

COLLABORATIE.

In Calcutta in Brits-Indië werd een betoging door studenten gehouden, die als gevolg doden en gewonden opleverde. De betoging was gericht tegen een rechtsgeding tegen leden van het „nationale Brits-Indische leger”, dat met behulp van de Japanners tegen het „moederland” Engeland vocht. Een geding dus van samenwerking met de vijand. Associated Press meldt, dat de Engelsen samen met de Japanse troepen ten Oosten van Semarang tegen de Indonesische nationale legers gevochten hebben en dat de Japanners gebruikt worden om de kampongs te „zuiveren”.

De Engelse woordvoerders verklaarden: De Japanners zijn buitengewoon correct in hun gedrag. Zij vechten uitstekend en zijn goede troepen. Functionarissen voegden hieraan toe: „Hoewel men den Japanners heeft toegestaan, iedereen dood te schieten, die wapens draagt, zijn zij zeer goed geweest, daar

zij de Indiërs liever gvingen namen dan dood-schoten.” Bevin, de „socialistische” minister van Buitenlandse Zaken van Engeland, verklaarde: „Onze taak in Indonesië is de ontwapening van de Japanners en de verzorging van de krijgsgevangenen en geïnterneerden. Wij hadden niet de bedoeling enige Britse strijdkrachten tegen de bewoners te gebruiken. Maar wet en orde moeten worden hersteld. Hoe eerder de Indonesiërs de strijd staken en gaan onderhandelen, hoe beter het voor hun land is.

„De Waarheid” van 24 November bericht, dat de Brits-Indische troepen met Sherman tanks tegen de kampons optreden.

UIT HET PROCES TE NEURENBERG.

In de aanklacht tegen Schacht werd een brief voorgelezen, waarin Schacht verklaard heeft, dat hij blij was, mede te hebben kunnen werken aan de bewapening van Duitsland en dat hij de herbewapening steeds gezien had als de wezenlijke voorwaarde voor de opbouw van de nieuwe Duitse natie. Deze brief dateert van 1937.

Wij hebben al meerdere keren als onze mening te kennen gegeven, dat, wanneer de arbeidersklasse de macht had gehad het Duitse fascisme te vernietigen, het niet zoveel tijd en moeite had behoeven te kosten, om de nazi-bende uit te roeien. Het kan ons dus om het even zijn, op welke manier, op welke gronden Schacht en zijn koninkuit niet langer de atmosfeer van Duitsland zullen kunnen verpest. Toch willen we nog even in herinnering brengen, dat in 1926 in de Duitse Rijksdag openbaar gemaakt werd, dat de ontduiking van het Verdrag van Versailles, inzake de bewapening van Duitsland ont-doken was, met behulp van... Rusland.

In Rusland stonden Duitse vliegtuig-, gifgas- en wapenfabrieken, onder leiding van Duitse rijksweerofficieren, die voor dat doel in burger naar Rusland gereisd waren. Hier werd de eerste steen gelegd voor de herbewapening van Duitsland. Dat Hitler aan het bewind kwam met de hulp van Amerikaans en Engels kapitaal in bekend genoeg, maar dat na de „bevrijding” bedragen van honderden miljoenen dollars beleggingskapitaal „ontdekt” werden in de buitenlandse wapenindustrie van Duitsland, geeft te denken. En dat Ford in Duitsland uitsluitend werkte voor de Duitse bewapening, is een algemeen bekend feit.

SPREEK MET LIEFTINCK en het komt in orde

De regering heeft tot iets nieuws besloten, n.l. het opzetten van een afbetalingszaak. Ik weet niet, of dit heugelijke feit gepaard gaat met het zenden van bloemen, drinken van champagne en de ondernemers succes wensen met hun nieuwe zaak. Ook weet ik niet, hoe de concurrenten van de nieuwe firma hierop zullen reageren; maar dat is allemaal voor ons, arbeiders, van geen belang. Wel van belang is alleen, dat er eindelijk eens verandering komt in de noodtoestand van de arbeiders.

Op het ogenblik is het zo, dat een gezin na maanden wachten eindelijk eens een vergunning krijgt van Volksherstel voor het kopen van een of ander kledingstuk, waaraan natuurlijk meer dan behoefte is. Na een halve dag in de rij gestaan te hebben, is het dan helemaal niet uitgesloten, dat men nog wel zijn vergunning, maar niet het betreffende kledingstuk bezit. Dat komt enerzijds, omdat de arbeiders de abnormaal hoge prijzen niet kunnen betalen, anderzijds omdat het gevraagde kledingstuk niet voorradig is. De regering, hiervoor volkomen (?) begrip hebbend, heeft daarom bij monde van haar minister bekend laten maken, dat zij vergaande plannen heeft, wat betreft het vullen van de linnenkast der arbeiders. Mede door het succes der geldzuivering is besloten een afbetalingssysteem in te voeren. (Misschien ook

onder het motto: Spreek met Lieftinck en 't komt in orde!)

Aan cliëntèle zal het wel niet ontbreken. Enne... zal deze afbetaling er uitzien, zoals dat met de oude bekende zaken het geval was? Moet het gekochte eerst voor 100% betaald zijn, voor dat het als eigendom van de koper beschouwd mag worden? Zo ja, dan breekt er een goede tijd aan voor deurwaarders en andere nuttige personen uit onze samenleving. Want gezien de grote behoefte en de hoge prijzen kan niemand zijn schuld betalen. En als men het kan, zit men er jaren aan vast. Of wil men dat misschien? Of wil men een nieuw soort contractkoelies van ons maken. Wil men ons nog meer binden aan de staat? Hoe zal het gaan, als de arbeiders in verzet komen of in strijd gaan voor lotsverbetering en zij daardoor niet op tijd kunnen betalen? Stuurt men hun dan deurwaarders enz. op de hals of worden de goederen teruggehaald? Of kan men, daar zij in gebreke blijven tegenover de staat, direct tegen hen optreden? Wij weten het niet, maar we zullen het wel zien.

Voor ons, arbeiders, is de enige oplossing niet, dat we een door de staat georganiseerd afbetalingssysteem krijgen, maar dat wij de productie en distributie van de goederen zelf in de hand nemen. Dan pas zal het goed zijn.

INGEZONDEN

De Huisvrouwenbond Zaanstreek zond het volgende schrijven aan den minister-president, dat wij op verzoek hier afdrucken:

Excellentie,
Namens vele Zaanse huisvrouwen wenden wij ons tot U met het volgende:
Herinneren wij U het allereerst aan Uw toezegging bij Uw ambtsaanvaarding aan het Nederlandse volk gedaan, namelijk dat U open oog en oor zult hebben voor de noden van de Nederlandse arbeidersklasse. Dat U een socialistische politiek zult voeren in dien zin, dat de lasten van de wederopbouw enz. niet uitsluitend door één groepering zullen worden gedragen, doch over ons ganse volk zouden worden verdeeld.

Wij zijn inmiddels weer geruimen tijd verder en moeten thans constateren, dat er van wezenlijke verbetering van de positie van de arbeidende bevolking geen sprake is. De toestand is zo, dat vele arbeidersgezinnen zelfs het volledige distributiekpakket niet kunnen kopen. Onze zusterorganisatie te Enschede wees er U reeds op, dat de 25% duurtetoeslag op de lonen in geen verhouding staat tot de prijsstijging der levensmiddelen. Als aansluiting hierop laten wij enige voorbeelden volgen van prijzen der textielgoederen enz.

	Voorheen:	Thans:
Dameskousen	f 1.25	f 2.—
Onderjurk	" 1.75	" 5.—
Canisole	" 0.90	" 2.95
Herencostuum (jas en broek)	" 20.—	" 61.—
Moltondek	" 3.50	" 12.90
Kinderjurk (7 jaar)	" 3.—	" 15.—
Kinderschoenen (5 jaar)	" 2.50	" 12.—

Excellentie, men zegt ons, dat dit vastgestelde prijzen zijn. Wij vragen U: Wie stelt die prijzen vast? En is het juist dat bij toewijzing van textielgoederen militairen voor baby's en aanstaande moeders gaan? Verleden jaar zagen wij niets van ons fruit, maar waar blijft het nu?

Onze kinderen zitten in de kou, er is een tekort aan voedsel, maar de bierbrouwerijen worden van graan en kolen voorzien!

Ook de bureaucratie bij de distributie is meer dan ergernis. Men heeft dagen nodig om het toegewezen kledingstuk te bemachtigen en men moet vaak vijf of meer keren lopen, alvorens men een vergunning krijgt om iets te kopen.

Hier moet een eind aan komen! Wij wensen dat flinke vrouwen, welke wij zelf zullen kiezen, bij het vaststellen der prijzen en het distribueren der goederen, zullen worden aangesteld.

Voorts moeten ook de lonen omhoog, ook dan als de prijzen naar beneden gaan, moeten de lonen naar boven worden afgerond, zodat aan de ongelijkheid der lonen een eind komt.

Excellentie, wij dringen er met klem op aan, dat door de regering hierin op de kortst mogelijke termijn voorzieningen zullen worden getroffen.

Hoogachtend,
J. J. BURGERJON,
Secr. Huisvrouwenbond.

Staking bij de General Motors

Reuter bericht dat op Woensdag een staking bij General Motors is uitgebroken. 300.000 arbeiders zijn bij dit conflict betrokken, ongeveer 300.000 uit andere fabrieken zullen door de staking niet kunnen werken. De eisen zijn: evenveel loon als in de oorlog.

Nationaal herstel en de Belastingbetaler

„Het Parool” van Maandag 19 November meldt: „De Minister van Financiën heeft bepaald, dat aan de houders van de aandelen B van de Maatschappij tot Financiering van het Nationaal Herstel, welke bij de oprichting zijn geplaatst en een nominaal bedrag van f 49 miljoen niet te boven gaan, de betaling van 3½% zal worden gegarandeerd. Wanneer in een jaar geen voldoende winst zal worden gemaakt om het betreffende dividend uit te keeren, zal door den Staat het ontbrekende worden aangevuld!”

VERGADERINGEN

V.S.V. Amsterdam-Centrum. Maandag 3 December. Gebouw De Arend, Breuerstraat hoek Planciusstraat. Aanvang half acht.
Onderwerp: Taak en wezen van de Partij.

V.S.V. Rotterdam. Zondag 9 December. Gebouw Blokweg 5, Linker Maasoever. Aanvang half elf.
Onderwerp: Taak en wezen der Partij.
Tevens stichting van afdeling V.S.V.
Voor alle Spartacus-lezers.

Spartacus-lezers van Zutphen. A.s. Zondag 2 December, 10 uur. Vergadering in het Volkshuis.
Onderwerp: Staatskapitalisme of Arbeidersmacht.
Gelegenheid tot discussie.

Spartacus-lezers van Leiden. Houdt de avond van 13 December vrij voor een V.S.V.-vergadering.
Onderwerp: Taak en wezen van de Partij.

Spartacus-lezers van Arnhem. Houdt de ochtend van Zondag 16 December vrij voor een V.S.V.-vergadering. Plaats en uren nader bekend gemaakt.

Communistenbond „Spartacus”. Hilversum. Openbare Vergadering Maandag 3 December. Gebouw Ons Belang, Havenstraat, Hilversum. Aanvang 8 uur.
Onderwerp: Wat wil Spartacus?
Debat Vrij. Toegang Vrij.

Tussen Regge en Dinkel (Vervolg van pag. 5)

Brief 4. Afschrift van een schrijven der Bedrijfsunie gericht aan de hoofdbesturen, gedateerd 6 September 1945:

„Hierbij zenden wij U afschrift van 'n telegram, dat werd verzonden naar aanleiding van een bezoek van den heer Noury v. d. Lande, directeur van de meelfabrieken te Deventer. Deze deelde ons mede, dat de E.V.B. als eis had gesteld te worden erkend en als dat niet zou geschieden, Maandag a.s. de arbeid niet zou worden hervat. De directie, die besloten is met de drie oude bona fide arbeidersbonden de arbeidsvoorwaarden te regelen en reeds de vorige week daarmede een begin maakte, weigert pertinent aan de eisen van deze heren tegemoet te komen. Inmiddels hebben zich de Rijksbemiddelaar in het district Deventer en de burgemeester ter plaatse met deze affaire bemoeid; n.b. verlangen deze, dat de directie met de E.V.B.-mensen zou praten. Bij de directie bestaat geen bezwaar met de fabriekscommissie te spreken. Door de stopzetting van dit bedrijf wordt de voedselpositie in de betreffende provincie ernstig in gevaar gebracht. Op de vraag van den heer v. d. Lande hoe onze opvatting van deze zaak is, deelden wij hem mede, dat wij op het standpunt staan, dat er in geen enkele omstandigheid met die heren mag worden gesproken, en dat wij onze leden telegrafisch zouden mededelen de arbeid niet te onderbreken, enz. enz.

Met vriendelijke groeten,
w.g. Fr. Brussel.

Commentaar is feitelijk overbodig.

Twee weken geleden publiceerden wij de inhoud van een schrijven van den heer v. d. Lande, hetwelk aan de stakers was toegezonden. De stakers hebben op dit schrijven een gezamenlijk antwoord gezonden, in welk antwoord op een onderhoud werd aangehouden. Dit onderhoud vond inderdaad plaats, doch het resultaat was nihil. Enkele dagen daarna ontving iedere staker wederom een schrijven, waarin gewezen werd op het feit, dat de staking nu al 3 weken duurde en er daardoor een achterstand in de pensioenbijdrage was ontstaan. Er werd aan herinnerd, dat het ontstane tekort moest worden aangevuld, daar er anders later minder aangename gevolgen uit zouden ontstaan. Weer enkele dagen later werd er door de koepel onder de stakers een manifest verspreid, dat constateerde, dat de staking nu inmiddels al meer dan 8 weken geduurd had en waarin letterlijk gezegd werd:

„Bij vlen zal de vraag opkomen, of deze strijd wel gerechtvaardigd is. Immers daarvan hangt het af of een strijd geoorloofd is. Alleen indien de redenen, die tot een economische strijd leiden rechtvaardig zijn, kan beoordeeld worden of strijd geoorloofd is. Om een strijd geoorloofd te doen zijn, moeten vooraf alle andere middelen, die zulk een strijd kunnen voorkomen, zijn uitgeput. Ook al is de inzet rechtvaardig. Welnu, aan al die voorwaarden voldoet de in Deventer gevoerde strijd niet. Integendeel, de arbeiders, geleid door de H.H. dr. Eenheidsvakkent centrale zijn lukraak in staking gegaan. Hier geschiedt iets wat zeer onverantwoordelijk is. Hier wordt gespeeld met vuur. Geen enkele geldige reden kan worden aangevoerd om de staking te laten voortduren.

De leiders der bonafide vakorganisaties van fabrieksarbeiders sporen de arbeiders aan zich bij hen aan te sluiten en het werk te hervatten.”

Zou het een wonder geweest zijn, wanneer tengevolge van een dergelijk bombardement meerdere arbeiders er toe zou hebben overgehaald het werk weer te hervatten? In het geheel niet. Maar hier blijkt de vastberadenheid en het doorzettingsvermogen van onze Deventer kameraden. Slechts vier stakers zakten door de knieën. De anderen hielden vol en besloten de strijd voort te zetten.

Bemiddeling van den burgemeester van Deventer had uiteindelijk tot resultaat, dat twee afgevaardigden van de stakers plus een vertegenwoordiger van de landelijke leiding der E.V.C. een onderhoud hadden met minister Drees met als gevolg opheffing der staking en dan een uitspraak van den Rijksbemiddelaar.

Al kunnen wij hier niet spreken van een totaal verloren staking, de arbeiders hebben voor de overmacht moeten terugwijken. Onder de druk der staking is enige verbetering in de werktijden der continu-arbeiders verkregen en een loonsverhoging van f 1.30 per week, terwijl de arbeiders f 4.— eisten. Laten wij uit het verloop van deze strijd de lering trekken, dat wij niet slechts staan tegenover onze directe klasse-vijand, maar ook tegenover zijn handlangers, de „erkende” vakbonden, die ons „volgens de regels van het spel”, in de rug aanvallen. En laten we vooral leren, dat de beperking van onze strijd tot een enkel bedrijf, ons als enkel personeel, hoe eensgezind ook, tegen de overmacht van het gehele kapitaal alleen doet staan. Wij moeten het „van onder op” verder doorvoeren en de wegen en middelen vinden, om het strijdfeld naar andere bedrijven, ook naar andere plaatsen, uit te breiden. Wij moeten onze natuurlijk bondgenoten, de arbeiders, die dezelfde ellende als wij beleven, en waarin dezelfde strijdwil leeft als in ons, tot medestrijden wekken en in de strijd betrekken. Daarop moet in de toekomst, bij elke partiële actie, onze van onder op georganiseerde actie gericht worden.

(Ongecorrigeerd)

December 1945

Prijs 15 cent

5e Jaargang - No. 49

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur:
TJEERD WOODSTRA
Adm.: Uitgeverij „De Vlam” - Amsterdam

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Adres red. en adm. Utrechtsestraat 44
Postgiro 168797 ten name van
Uitgeverij „De Vlam” - Amsterdam

ZIE GINDS KOMT DE STOOMBOOT.....

De Sinterklaas- en Kerstweken waren reeds altijd weinig geschikt voor de activiteit der revolutionaire arbeidersbeweging. Zelfs in de hongerwinter 1944/45, toen de bommen op de straten geveld werden en de stadsmensen hun huisraad naar de dorpen sjuwden, om het voor wat oeddel te ruilen, zelfs tijdens de verhuizing van de beestachtige terreur en oorlog, zetten de kinderen 's avonds hun schoentjes achter de koude kachel in de hoop, de volgende morgen het grote wonder van een geschenk te beleven. En ook toen de kinderep geen schoenen meer hadden om ze vol verwachting op het achtelijk bezoek van den heiligen bisschop neer te zetten, hoopten ze toch op de stoomboot uit Spanje, ondanks blokade, invasie en alle andere nuttige bezigheden van de volwassenen. En ook de volwassenen hoopten, openlijk of heimelijk, op het grote wonder, op de Sinterklaasverrassing.

Het einde van de oorlog, waarop de mensen wachtten, kwam niet als Sinterklaas. En de meeste verlangens van de grote en kleine kinderen bleven onvervuld, niet alleen hier in 't land, maar over de gehele wereld, ook bij de overwinnaars. In de weken, die aan het vredesfeest vooraf gingen, hebben we veel gehoord over vrijheid en welvaart. En vol verwachting hebben velen hun afgedragen schoenen onder de schoorsteen gezet, op dat de grote Sinterklaas van overzee of zijn collega uit het Oosten, ze met allerlei heerlijks zou vullen. De schoenen bleven leeg en bleven afgedragen. Vrede en welvaart komen klaarblijkelijk niet als Sinterklaas-cadeaux tot de mensen.

Maar de mensen hopen toch en ze willen, dat ook hun kinderen geloven en hopen. Wee hem, die daaraan wil tornen! In de Kersttijd zijn de mensen vreedzaam, gelovig en gelovig ook, en vol van goede wil, om op het onwaarschijnlijke te wachten en diegene te kruisigen, die niet gelooft aan de stoomboot uit Spanje en den heiligen Nicolaas. Zij voelen zich allen met elkaar verenigd voor de gevulde étalages, ook een beetje getroost, dat een rechtvaardige distributie zowel arm als rijk

hetzelfde toewijst. Zij mogen allen hetzelfde kopen en denken er niet altijd aan, dat kopen mogen niet hetzelfde is als kopen kunnen. Dat is ook een onvriendelijke gedachte, weinig geliefd en volkomen ongeschikt voor de kinderen, die met glanzende ogen op het trottoir staan en naar de intocht van St. Nicolaas en zijn knechten kijken. De stoomboot is weer aangekomen, regelrecht uit Spanje, en in Amsterdam werd hij plechtig ingehaald, in aanwezigheid van den Spaansen consul. De Amsterdamse vertegenwoordiger van den Caudillo, van generaal Franco, liet de kans niet voorbijgaan, aan de Spaanse afkomst van den vriendelijken bezoeker een officiële bevestiging te verlenen. Misschien hoopte hij ook op deze manier, de populariteit van zijn hogen gebieder te dienen. Sinterklaas als vredesbode van het Spaanse fascisme is een bijzondere pikante propaganda-idee, naar de eisen des tijds. Het herinnert ons aan de Kerstfeesten, die de groene politie gedurende de bezettingstijd voor Hollandse kinderen pleegde te organiseren. Seyss-Inquart en Rauter verdedden gewoonlijk deze kinderfeesten met hun aanwezigheid en overtuigden zich persoonlijk, dat hun politie even handig cacao schonk als gijzelaars fusilleerde.

In alle landen der christelijke beschaving en ook in die landen, die nog christelijk beschaafd moeten worden, staan de schoenen onder de schoorsteen en wachten op Sinterklaas. En waar de mensen noch schoenen, noch schoorsteen hebben en misschien niet eens iets van den heilige weten, wachten ze en verwachten ze op een andere manier. Maar wachten en verwachten doen ze. Het gaat hun allemaal niet bijzonder goed, ze willen het gaarne beter hebben. Ze wachten evenals de kinderen in Nederland, op hun Sinterklaas, die de goeden belooft en de ongehoorzame kinderen bestraft. „Arbeidsschuwe” arbeiders zijn „niet braaf”; zwarte Piet zal ze wel straffen.

Dat is het eensgezinde, het werkelijk vreedzame bij het Sinterklaasfeest over de gehele wereld, dat allen hun schoenen vol verwachting neerzetten. Daar staan achter de veel gebruikte kachels in de arbeiderswoningen de weinig representabele schoenen en klompen. En onder de schoorstenen of centrale verwarmingsbuizen van hen, die zich door hogere verdiensten verdienstelijk gemaakt hebben, staat de eleganter voetbekleding met niet minder verwachting. De goede bisschop moet zijn gaven verdelen en het wordt hem niet al te moeilijk gemaakt rechtvaardig te zijn. Hij behoeft slechts op de kwaliteit der schoenen te letten, dan weet hij al, wat hun drager toekomt. En nog altijd heeft hij een eigen richtsnoer, dat veel ouder is dan de moderne wetboeken, regeringsverordeningen en vredesverdragen. Waar helemaal geen schoenen staan, daar neemt hij aan, dat er niets van hem verwacht wordt. Zo kan hij aan de bijzonder ongestuvige woningen direct voorbijgaan. En dat is ook alleen maar rechtvaardig, als men bedenkt, dat men in vele kringen, zelfs in zekere landen, van modern schoeisel helemaal niet gediend is. Zoiets is tenslotte verdacht. Sinterklaas kent zijn klanten, de slechte inheemschen der koloniale landen, schoenloze Indiërs en Indianen. Of die mensen, die zich geheel buiten de volksgemeenschap hebben gesteld en nu, diep in vreedstijd, nog altijd in vluchtelingenkampen en dergelijke zitten. Hun schoenloosheid bewijst al, met wie men hier te doen heeft. Die ene verdiediger in het Bergen-Belsen-proces heeft 't zo treffend gezegd: „met het schuim uit de ghetto's van Europa”. Die hebben geen schoenen en geen kachels en hebben ook niets te verwachten.

Maar de armelijke schoenen met de scheve hakken en de vele lappen wachten niet te vergeefs. Men moet ze slechts met geloof en hoop neerzetten en op Sinterklaas vertrouwen. Hij staat niet alleen in hoog aanzien bij zijn regeringschef in Spanje, ook in de regeringspaleizen der andere landen is hij een onontbeerlijke en met alle eer ontvangen gast. Als bijvoorbeeld de arbeiders der Amerikaanse staalindustrie twee dollar per dag meer eisen en zij krijgen dan uit de zak van Sinterklaas de helft, met een hartelijk „Gelukkig Kerstfeest”, dan mist dat zijn uitwerking niet. Of De Gaulle nationaliseert de Bank van Frankrijk als Sinterklaascadeau voor de Franse arbeiders en volgt tegelijkertijd de raad op van zijn „communistischen” minister Thorez, den aandeelhouders een gepaste rente tot aan de meerderjarigheid van hun kinderen toe te staan; dan zijn